Тошкент оқшоми

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 158 (8. 100) 1992 йил 12 август, чоршанба Нархи 2 сўм.

Тинчлик • Ҳамкорлик • Мустақиллик • Ўзбекистон 1992·1 сентябрь

1 сентябрь — Ўзбекистон Республикасининг Мустақиллик куни

ШОДИЁНА МАРКАЗИ — МУСТАҚИЛЛИК МАЙДОНИ

Республикамиз Мустақиллик кунининг бир йиллигига тайёргарлик кўрмоқда. Табиийки, Ўзбекистон пойтахти тантаналар маркази бўлади. Бу ерда байрам тадбирларини ўтказиш штаби тузилган. Етакчи режиссёрлар, сценарийчилар, пойтахт театрларининг балетмейстерларидан иборат катта ижодий гуруҳ иш олиб бормоқда. Байрам кунларида шаҳар катта саҳна майдонига айланади. Ўзбекистоннинг барча вилоятлари ва Қорақалпоғистондаги юзлаб артистлар ва ҳаваскорлик жамоалари бу ерда кўрсатиш учун томошалар дастурларини тайёрламоқдалар. Театрлаштирилган томошаларда иштирок этиш учун МДҲ давлатларидан таниқли артистлар таклиф этилган. Қўшни Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон халқларининг санъати кенг намойиш этилади.

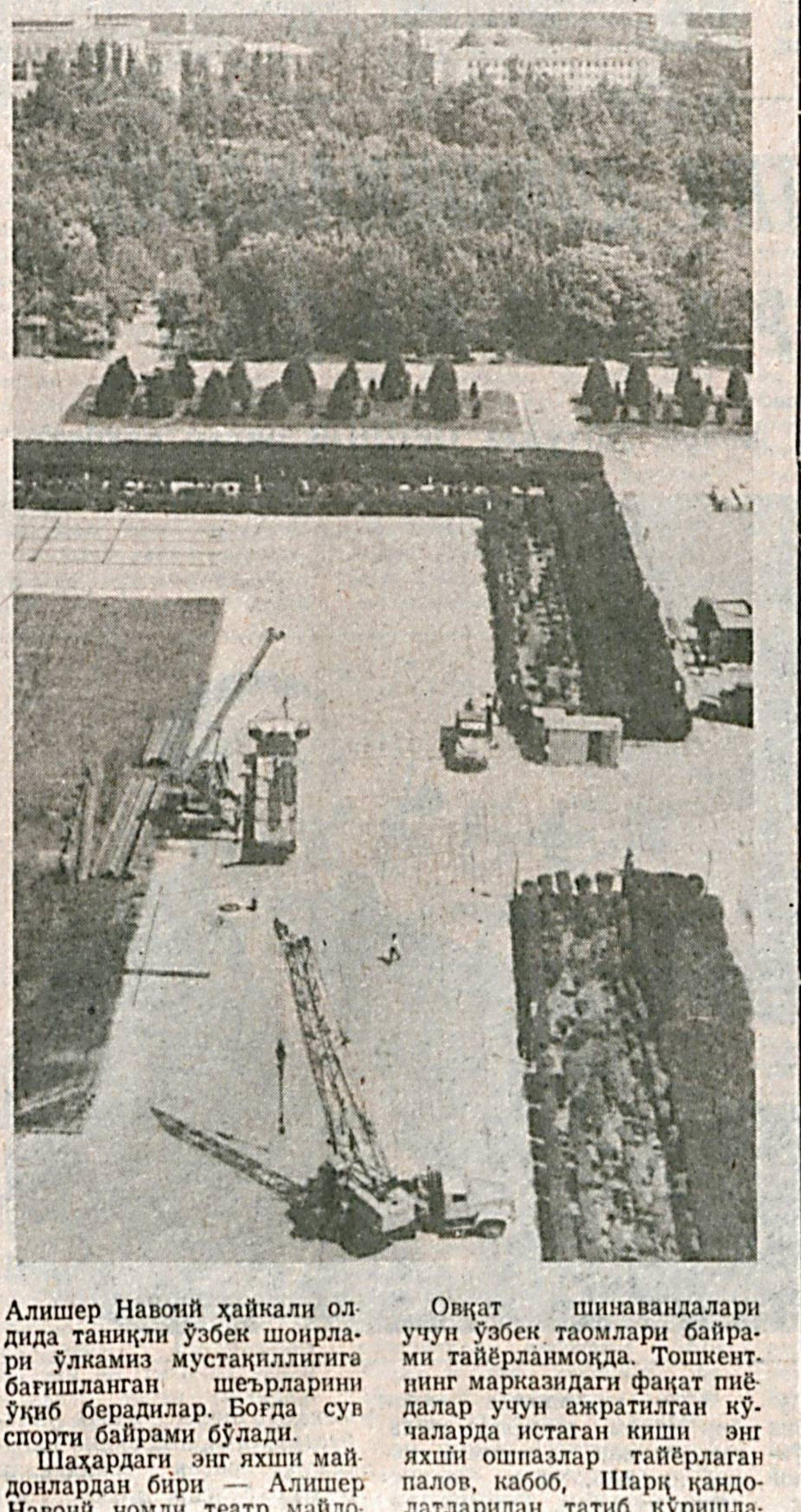

— Мустақиллик кунининг тантанали қисми Ўзбекистон пойтахтининг Бош майдони — Мустақиллик майдонида бошланиши рамзий маънога эга, — деди байрам томошаларининг бадиий раҳбари ва бош режиссёри Рустам Ҳамидов. — Ҳозир бу ерда оммавий тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда, бир неча қурилиш трестлари шу иш билан банд. Улар томошабинлар учун минбарлар барпо этишяпти, майдонни обод қилишяпти. Майдоннинг ўртасига Ўзбекистон мустақиллиги рамзи бўлган муваққат ёдгорлик ўрнатилади. У диаметри олти метр келадиган катта шар шаклида бўлиб, унда республика харитаси акс эттирилган. Бу ерда 31 август куни байрам мушакбозлиги бошланади. Шу мушакбозлик сценарийси ишлаб чиқилди. Лекин асосий тадбирлар эртасига бўлади. Етакчи ижодий жамоалар Ўзбекистон пойтахти аҳолисига ва меҳмонларига ўз маҳоратларини намойиш этади. Республика драма ва музикали театрларининг артистлари ҳамда хонандалари улкан театрлаштирилган томошада иштирок этадилар, бу томошалар халқимиз тарихининг асосий босқичлари ҳақида ҳикоя қилади. Шонли сана шарафига тантанали салют берилади, миллий рамз билан безатилган бир неча ҳаво шарлари осмонга кўтарилади.

1 сентябрь куни кечқурун Тошкент осмонини катта мушакбозлик ранг-баранг қилиб ёритади. Бутун шаҳар байрамга мослаб безатилади, юзлаб байроқлар кўтарилади, ҳаво шарлари учирилади, чироқлар порлайди. Анҳор соҳили оммавий халқ сайли майдонига айланади. Анҳор бўйида павильонлар, очиқ концерт майдончалари жойлашади. Тошкентнинг ҳар бир райони бу ерда ўз ютуқларини кўрсатиши мумкин, район маданият уйларининг ҳаваскорлик артистлари алоҳида томошалар кўрсатадилар. Халқ усталари ясаган буюмларнинг кўргазма-савдоси ташкил этилади. Аскиячилар катталарни ҳам, болаларни ҳам қувноқ ҳазил-мутоибалар билан кутиб оладилар.

Байрам кунлари Халқлар дўстлиги майдони ўз номига тўла мос бўлади. Кўп сонли миллий маданият марказлари бу ерда ўз павильонларини очадилар. Уларда фольклор-этнографик жамоалари республикада яшовчи халқларнинг санъати, турмуши ва анъаналари билан таништирадилар. Ўзбекистон Миллий боғи ўз байрам дастурини тайёрлаган. Буюк шоир ва мутафаккир Алишер Навоий ҳайкали олдида таниқли ўзбек шоирлари ўлкамиз мустақиллигига бағишланган шеърларини ўқиб берадилар. Боғда сув спорти байрами бўлади.

Шаҳардаги энг яхши майдонлардан бири — Алишер Навоий номли театр майдони болалар ихтиёрига бериб қўйилади. Бу ерда ёш тошкентликлар учун театрлаштирилган томошалар бўлади. Дастурга болалар ҳаваскорлик жамоаларининг чиқишлари, хилма-хил кўргазмалар, танловлар ўтказиш киритилган. Цирк артистлари ва қўғирчоқ театри артистлари томошалар кўрсатадилар.

Овқат шинавандалари учун ўзбек таомлари байрами тайёрланмоқда. Тошкентнинг марказидаги фақат пиёдалар учун ажратилган кўчаларда истаган киши энг яхши ошпазлар тайёрлаган палов, кабоб, Шарқ қандолатларидан татиб кўришлари мумкин бўлади.

А. ИВАНОВА,
ЎзА мухбири.

СУРАТЛАРДА: Мустақиллик майдонида таъмирлаш ишлари олиб борилмоқда.

Ф. ҚУРБОНБОЕВ олган суратлар. ЎзА.

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

⊙ Ҳиндистон Республикаси парламентининг таклифига биноан Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг делегацияси кеча Тошкентдан Деҳлига жўнаб кетди. Делегацияга Олий Кенгаш Раиси Шавкат Йўлдошев бошчилик қилмоқда. Ушбу сафар чоғида парламент аъзоларининг Ҳиндистоннинг олий мартабали раҳбарлари ва бир қатор штатларнинг раҳбарияти билан учрашуви, Ҳиндистон парламентининг иши билан танишиши, шунингдек Ҳиндистон мустақиллигининг 45 йиллигига бағишланган юбилей тантаналарида иштирок этиши мўлжалланмоқда.

⊙ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашида Европа парламенти аъзолари билан учрашув бўлиб ўтди. Шу парламент аъзоси, хавфсизлик ва қуролсизланиш масалалари бўлими раиси Ханс Герт Пёттеринг делегацияга бошчилик қилди. Делегация, шунингдек Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигида, сиёсатшунослик ва бошқарув институтида, «Зенит» заводида, Тошкентдаги немис жамиятида бўлдилар, Самарқандни бориб кўрдилар.

⊙ Солдатскоедаги (Тошкент вилояти) тажриба-механика заводи республикада марказдан қочирма насослар ишлаб чиқарадиган биринчи корхона бўлди. Бу маҳсулотга истеъмолчиларнинг талаби катта.

⊙ Асака шаҳрининг марказий деҳқон бозори ёнида Хитой моллари сотиладиган катта дўкон очилди. Гап шундаки, бундан бир неча ой муқаддам Шинжонг-Уйғур Мухтор районининг вакиллари Асакада бўлиб шаҳар ҳокимлиги билан турли соҳаларда алоқа ўрнатиш истагини билдирган эдилар. Кейинчалик икки томонлама иқтисодий ва маданий алоқалар ҳақидаги шартнома ҳам имзоланган эди. Асака шаҳрида очилган бу дўкон ушбу ҳамкорликнинг илк мевасидир. Бинобарин, Ёркентда ҳам «Асака» дўконини очиш кўзда тутилган.

⊙ «Синьхуа» Хитой Ахборот агентлиги журналистларининг гуруҳи Ўзбекистонга ташриф буюрди. Ташрифдан мақсад республика билан танишиб, икки мамлакат ўртасидаги алоқаларни кенгайтиришдир.

⊙ Ўзбекистон ёшлари Мустақиллик кунига тараддудга ўз ҳиссаларини қўшишга қарор қилдилар. Ёшлар иттифоқи район комитетлари шаҳар ва қишлоқларни кўкаламзорлаштириш ва ободонлаштириш бўйича ҳашар ўтказиш ташаббуси билан чиқдилар. Байрам арафасида йигит ва қизлар янги боғлар ва хиёбонлар бунёд этадилар, кўплаб манзарали ва мевали дарахт кўчатлари ўтқазадилар.

⊙ Чирчиқ шаҳар дўконлари харидорларга эндигина печдан чиққан бўрсилдоқ буханка нонлар, батонлар, булочкалар ва яна ўнлаб нонларни таклиф қилмоқда. Буларнинг ҳаммаси яқиндагина ишга туширилган кичик нонвойхоналарнинг маҳсулотидир. Бу нонвойхоналар энг замонавий техника билан жиҳозланган. Республика шаҳарларида ҳозирги вақтда ўн бешта ана шундай нонвойхона ишлаб турибди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

⊙ Россия Федерациясининг Президенти Борис Ельцин Олий Кенгаш қабул этган «Мудофаа тўғрисида»ги Қонунни имзоламади. Ҳужжат парламентга қайтарилди.

⊙ Россия Федерацияси мудофаа вазири армия генерали Павел Грачев Жанубий Африка Республикасининг Россиядаги элчиси Герт К. Оливьени унинг илтимосига кўра қабул қилди. Суҳбат чоғида ҳар икки томонни қизиқтирувчи кўпгина масалалар муҳокама қилинди.

⊙ Грузия давлат кенгаши республика чегарасини ўз кучи билан сақлаш тўғрисида қарор қабул қилди. Россия чегарасида тўртта божхона пости ташкил этилади.

⊙ Москвада ўтказилган матбуот конференциясида 16 август куни Россия пойтахтидан синовчи-учувчи Г. Растургуева раҳбарлигидаги аёллар экипажи МИ-24 вертолётида Америка очилганлигининг 500 йиллиги ва «лендлиз»нинг 50 йиллигига бағишланган АҚШга икки ойлик учишни бошлаши тўғрисида хабар қилинди.

⊙ Қримда эндиликда Украина учун шампан винолари тайёрланмоқда. Уни ишлаб чиқараётган фирма «Советское шампанское» номини «Шампанське Украини» деган қайта ном билан тайёрламоқда.

ХОРИЖДА

⊙ Япония ҳукумати ўзининг кеча ўтказган мажлисида Россия Федерациясининг Президенти Борис Ельциннинг шу йилнинг 13 сентябридан 16 сентябригача Японияга сафар билан ташриф буюриши тўғрисидаги расмий қарорни қабул қилди.

⊙ Гаагада Халқаро санъат маркази томонидан ҳар йили ўтказиладиган танловда Ўзбекистоннинг ёш мусаввирлари Абдуҳаким Турдиев ва Зоир Тонровлар ғолиб бўлдилар. Мукофот тариқасида марказ 1993 йилда уюштирадиган нуфузли кўргазмада уларнинг иштирок этишига кафолат берди.

⊙ Буюк Британия йўллари бўйлаб ўтказилаётган профессионал велосипед пойгачилари кўп кунлик мусобақасининг биринчи босқичида иштирок этаётган тошкентлик Жамолиддин Абдужабборов ушбу босқични тўққизинчи бўлиб якунлади.

* *Шаҳримиз районлари байрам тараддудида*

ҲАММАСИ КЎНГИЛДАГИДЕК ЎТАДИ

● Ҳаммамизга маълумки Бектемир — пойтахт шаҳар таркибига кирувчи энг кенжа районлардан биридир. Мустақиллик кунининг бир йиллиги муносабати билан биз район ҳокими Геннадий СОБОЛЕВ билан учрашиб, бир неча савол билан унга мурожаат қилдик.

— Геннадий Иванович, ўзингизга маълумки, саноқли кунлардан кейин бутун республикамиз халқи Мустақиллигимизнинг бир йиллигини байрам қилади. Районингизда ушбу санага тайёргарлик ишлари қандай олиб борилаяпти?

— Дарҳақиқат, яқин кунлар ичида халқимиз тарихда биринчи марта ўзининг Мустақиллик байрамини нишонлайди. Албатта, бу ҳазил гап эмас. Шундай экан, республикамизнинг ҳар бир фуқароси бу кунни муносиб кутиб олишга ўз ҳиссасини қўшиши керак. Халқимиз кўп миллатли дедик, улар орасидаги дўстлик риштаалари мустаҳкамлаш учун эса ана шундай қутлуғ байрамларимизда янада баҳамжиҳат бўлишимиз керак. Бизнинг районимизда ҳам ўнлаб миллат ва элатларнинг вакиллари истиқомат қилишади. Бир-бири билан иноқ ҳаёт кечирмоқда. Ўзбекнинг тўйи қозоқ, корейс ёки уйғурсиз ўтмайди.

Худди шу тариқа байрамни ҳам бирдамлик билан ўтказиш учун тайёргарлик ишларини бошлаб юборганмиз. Яқинда байрам тадбирларини қандай ўтказиш бўйича ҳокимликда қарор қабул қилдик. Комиссия тузилди. Биз байрам тантаналарини район миқёсида ҳам ўтказамиз. Унда райондаги Красницкий номли ўйингоҳда ва «Бинокор» мавзесида байрам тантаналари ўтказилади. Бунинг учун жуда чиройли қилиб сценарий тайёрланган. Тантаналарда театрларнинг артистлари қатнашадилар. Савдо-сотиқ, турли томошалар, спорт ўйинлари ва бошқа мусобақалар, базмлар йўлга қўйилади. Ҳаттоки ана шу кунга мўлжаллаб қовун сайлини ҳам ташкил қилмоқчимиз. Районимиз кўп миллатли, айни пайтда олти миллатнинг миллий-маданий маркази фаолият кўрсатаяпти. Байрам куни ана шу марказлар ҳам ўз миллий анъаналарини намойиш этадилар.

Ҳар қандай байрам олдидан районимиздаги уруш ва меҳнат фахрийларини, ногиронларни бориб кўриш ва совғалар улашиш биз учун одат тусига кирган. Бу сафар ҳам бу анъанамизга содиқ қоламиз.

1 сентябрь куни шаҳар миқёсидаги тантаналарда иштирок этамиз. Хуллас, районимизда бу шодиёнага тайёргарлик ишлари катта масъулият билан олиб борилаяпти.

— Албатта бу тадбирларни ўтказиш учун катта миқдорда маблағ керак бўлади. Шу тўғрида ҳам...

— Жуда тўғри. Дарҳақиқат, бу нарсалар ўз-ўзидан бўлмайди. Лекин бунинг ҳам йўлини топдик. Ҳозир ҳар шанба кунлари ташкилотларда, ишлаб чиқариш корхоналарида, маҳаллаларда бир кундан ҳашар ўтказилаяпти. Унда ҳар бир муассаса ўзининг бир кунлик иш ҳақини Мустақиллик байрамини ўтказиш учун район сармоясига ўтказаяпти. Мисол учун 25 июль куни Таш АТЕК корхонаси биринчи бўлиб ҳашар уюштирди. Унда 573 нафар ишчи ва хизматчи иштирок этди. Шу куннинг ўзида 37 минг сўмлик иш бажарилган. Ана шундан 5 минги район жамғармасига, 32 минги район меҳр-шафқат жамғармасига ўтказилди. Бошқа ташкилотлар ҳам худди шу тариқа иш олиб боришаяпти. Маҳаллаларда эса ободончилик ишлари олиб борилмоқда. Хуллас, байрамни кўнгилдагидек нишонлаймиз.

Маҳкам ОҚИЛОВ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ САЙЛОВИНИ ЎТКАЗУВЧИ МАРКАЗИЙ САЙЛОВ КОМИССИЯСИДА

Марказий сайлов комиссияси округ сайлов комиссияларининг маълумотлари асосида ва «Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлари сайлови тўғрисида»ги Қонуннинг 21 ҳамда 49-моддаларига мувофиқ Тошкент шаҳрида яшовчи, 1992 йил 9 август куни Тошкент шаҳар 35-Профессор сайлов округидан Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлигига сайланган Тошкент давлат университетининг ректори **Жўраев** Тўхтамурод Жўраевич ҳамда Тошкент шаҳрида яшовчи, 1992 йил 9 август куни Тошкент вилояти 83-Қорахитой сайлов округидан Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлигига сайланган Ўзбекистон Республикаси Бош вазири **Муталов** Абдулҳошимни рўйхатга олди.

* *Бир корхона янгиликлари*

ТАЪМИРЛАНГАНДАН СЎНГ

ЎРТА Осиё кабеллар ишлаб чиқариш бирлашмасининг «Вертикал» ижара корхонасида тайёрланаётган маҳсулотларнинг асосий қисми Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги республикалари ҳамда хорижий давлатларга жўнатилади. Симларни сотишдан олинаётган даромадларнинг бир қисми корхонани ижтимоий ривожлантиришга сарфланаяпти.

Ишчи-хизматчилар энди тушлик учун марказий ошхонага боришмайдиган бўлишди. Нимага деганда ижара корхонада янги таъмирланиб ишга туширилган ошхона кабелсозларга хизмат кўрсата бошлади. Бир йўла 50 киши овқатланадиган ошхона шинам мебеллар билан жиҳозланган. Ошпазлик анжомлари ҳам замонавий бўлиб, хорижий фирмаларда ишлаб чиқарилган. Айни пайтда мебелсозлар иккала сменада ҳам бемалол овқатланишади.

БОҒЧАДА ПИШИҚЧИЛИК

ИЖАРА корхона раҳбарияти кейинги пайтдаги иқтисодий қийинчиликларни енгиш мақсадида турли тадбирларни амалга оширишмоқда. Кабелсозлар ёз бошларида Янгийўл районидаги Усмон Юсупов номли агросаноат бирлашмасидан 16 гектар олмазорни ижарага олишганди. Айни кунларда у ердан корхонага дастлабки маҳсулотлар келтирилиб сотилмоқда. Вақтинча ишлаб чиқаришда қатнашмаётган ишчилар боғдаги ўт-ўланларни ўриб, ёрдамчи хўжалик новвослари учун қишга пичан ғамлашяпти. Шунингдек олмаларнинг бир қисми қоқи қилиняпти. У қоқилар қиш ва баҳор ойларида ошхонада қайнатилиб, ишчиларга салқин ичимликлар сифатида берилади.

ХАРАЖАТ КОРХОНА ҲИСОБИДАН

КАБЕЛСОЗЛАР корхона касаба уюшмаси қўмитаси ташаббуси билан амалга оширилаётган яна бир хайрли ишдан жуда хурсанд бўлишяпти. Шаҳримиздаги «Стоматолог» ширкати билан тузилган шартномага асосан ишчиларнинг тишлари даволанади, зарур ҳолларда металл қоплама қўйилади. Дастлаб шу қулайликдан нафақахўрлар фойдаланишади. Ҳар ойда бу хайрли иш учун корхона 40—50 минг сўм сарфлаяпти. Харажатлар корхона ҳисобидан тўланяпти.

Садриддин ШАМСИДДИНОВ.

* *Тошкент шаҳар ҳокимлиги ва «Ўзбекистон овози» йўлланмаси билан*

МАЪРИФИЙ ЮРИШ

● Ҳозирги шароитда маҳаллаларнинг жамиятда тутган ўрни беқиёсдир. Зеро, «Маҳалла — ота-онанг» деб бежиз айтмайдилар. Шу боис республика ҳукумати, шахсан Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов маҳаллаларни ривожлантиришга катта аҳамият бермоқда. У йил бошида Тошкент шаҳар маҳалла қўмиталарининг фаоллари билан бўлган учрашувда маҳалланинг жамиятда тутган ўрни нақадар юксак эканлигини алоҳида таъкидлаб ўтган эди. Виждон, имон, эътиқод ва диёнат, Ватан туйғусини ҳис этиш худди шу маҳалладан бошланади.

Бугунги кунда маҳалла қўмиталари аҳолининг истиқомат жойларида чиндан ҳам ўз-ўзини бошқариш бўғини бўлиб қолиши керак. Бу ўринда маҳалла қўмиталари ишини ривожлантириш борасида пойтахт тажрибаси алоҳида ўрин тутади. Ҳозирги кунда биргина Тошкент шаҳрининг ўзида 370 тадан ортиқ маҳалла қўмиталари ишлаб турибди. Мазкур маҳаллаларда эса 1 миллиондан ортиқ аҳоли истиқомат қилади. Бу жойларда ўғрилик, жиноятчилик ва бошқа қатор иллатлар кескин камайиб бормоқда. Кўп қаватли уйлар қошида ташкил этилаётган маҳаллаларда ҳам унутилиб кетган қадриятлар қайта тикланмоқда, янги миллий урф-одатларимиз, удумларимиз қадр топмоқда, янги анъаналар пайдо бўлмоқда, мавжудлари эса замонга мос ҳолда такомиллашмоқда, ихчамлаштирилмоқда, бир сўз билан айтганда, барча-барча ишлар ўз ривожини топмоқда.

КЕЙИНГИ икки йил мобайнида республика пойтахтида маҳаллаларни ривожлантириш бўйича ишлаб чиқилган «Маҳалла дастури» Тошкент шаҳрини ривожлантириш ва ободонлаштириш ҳамда кўкаламзорлаштириш бўйича алоҳида ўрин тутмоқда. Бундай дастурлар бугунги кунда мустақил Ўзбекистоннинг барча вилоятлари, шаҳарлари учун ҳам ҳаводек зарурдир.

Шу боис мустақил Ўзбекистон Республикасида маҳалла қўмиталари ишини ривожлантириш, жойларда аҳолининг манфаатлари ва эҳтиёжларини тўла қондириш мақсадида Тошкент шаҳар ҳокимлиги ва «Ўзбекистон овози» газетаси таҳририяти, Тошкент шаҳар халқ депутатлари Кенгашининг маҳаллалар ва уй қўмиталари ишлари билан шуғулланувчи Кенгаши ташаббуси билан «Ўзбекистон Республикасининг маҳалла қўмиталари тўғрисидаги Низом» лойиҳаси ишлаб чиқилди.

(«Ўзбекистон овози»нинг 1992 йил 11 август сонида эълон қилинган ушбу Низом лойиҳаси Тошкент шаҳар маҳаллалар ишини мувофиқлаштириш кенгаши ва «Тошкент оқшоми» нашри — «Маҳалладош»нинг келгуси ҳафтада чиқадиган саҳифасида муштарийлар эътиборига ҳавола қилинади).

Кеча эса ана шу Низом лойиҳасини тушунтириш ва тарғибот қилиш учун «ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ» ГАЗЕТАСИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР МАҲАЛЛАЛАР ИШИ БИЛАН ШУҒУЛЛАНУВЧИ КЕНГАШ АЪЗОЛАРИНИНГ БИР ГУРУҲИ ВИЛОЯТЛАР БЎЙЛАБ МАЪРИФИЙ ЮРИШ БОШЛАДИ.

Маърифий юриш аъзолари билан сафар олдидан Тошкент шаҳар Ҳокими А. Фозилбеков ҳам суҳбатлашди. Кеча Тошкент шаҳар Кенгаши маҳалла ва уй қўмиталари билан ишлаш доимий комиссияси раиси Шукур Темуров бошчилигидаги маърифий юриш гуруҳи аъзолари Фарғонага жўнаб кетдилар.

Владимир МОЛГАЧЕВ олган сурат.

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг бир йиллиги олдидан

ТОШКЕНТНИ ДОНИШМАНДЛИК ТАРК ЭТМАСИН

(Ўзбекистон халқ шоири Абдулла ОРИПОВ билан суҳбат).

— Абдулла ака, яна бир-икки ҳафтадан сўнг улуғ миллий байрамимиз — Мустақиллик кунининг бир йиллиги тантана қилинади. Ўтган бир йил мобайнида кўнгилингиздан не ўйлар кечганини «Оқшом» муштарийлари билан ўртоқлашсангиз.

— Бир қарасам жуда абад мавжуд халқ сингаримиз. Аслида эса ҳисоб-китобни кейинги юз йилликлардан оладиган бўлсак [illegible] мустақил бўлдик. Гудак ҳам узоқ борса бир ёш атрофида оёққа туради. Мустақиллик эълон қилганимизга мана бир йил бўляпти. Шу орада биз тамомила янги рўзғор тузиш ташвиши билан кун кечирмоқдамиз. Ҳеч бир неъмат, тўкинчилик бир нафасда осмондан узатиб тушган эмас. Айниқса, 21 миллиондан зиёд турли миллат вакилларидан иборат мурғак давлат учун ўзини бирatўла тиклаб олиш, албатта, мушкул. Биз эса афсуски, аввалги одатимизга биноан бир-биримиздан камчилик ахтариш билан оворамиз. Аслида эса шу бир йил ичида ҳам катта ишлар амалга ошди. Ўзбекистоннинг халқаро сиёсий мавқеи шак-шубҳасиз мақомига эришаётир. Ҳатто халқаро анжуманларда раислик ҳам қила бошладик.

Кўпгина давлатлар бизга ёрдам қўлини чўзмоқдалар. Лекин ҳеч бир давлат бошқасига ўз зарари ҳисобига мадад бермайди. Мададкор давлатларга раҳмат деймизу лекин уларнинг Ўзбекистон келажагига, унинг бойликларига ишонч билдириб турганидан кўз юммаслик керак.

Бир замонлар хафа бўлсак ҳам, хурсанд бўлсак ҳам Москвага мурожаат қилардик. Ҳақиқат гўё ўша ерда деб ҳисоблардик. Энди эса марказ ҳам ҳақиқат ҳам бизнинг ўзимиздирмиз. Энди яхшилик қилсак ҳам, ёмонлик қилсак ҳам ўз-ўзимизга қилган бўламиз. Гина қиладиган «бирови»миз йўқ.

Мустақиллигимизнинг бир йиллиги, худо насиб этса, абадий давом этадиган озодлик нарвонимизнинг биринчи олтин поғонасидир. Шу кунларга етказгани учун шукр.

— Яқинда муборак Ҳаж сафаридан қайтдингиз. Янги-янги илҳомлар юрагингизда туғён уриб, тинчлик бермаётган бўлса керак?!.

— Шеърлар эълон бўлди. Мен расмий руҳоний ҳисобланмайман. Унга даъво ҳам қилмайман. Каъбатуллоҳнинг менда қолдирган энг улуғ таассуротларидан бири шуки у ерда шоҳ ҳам, гадо ҳам баробар. Яъни хор кимсалар фақат ўша жойдагина юксакликка кўтариладилар.

Ҳақ севгай ўзига ёр
бандаларни,
Дилида имони бор
бандаларни.
Юксакда юрганлар юксак,
лекин Ҳақ,
Юксакка кўтаргай хор
бандаларни.

Пайғамбаримиз Муҳаммад алайҳиссалом айтадиларки, парвардигор қошида бизнинг барчамиз тароқ тишларидек баробармиз. Демак, турли миллатлару элу халқлар ҳам Ҳақ таоло қошида тенг турадилар. Шу маънода ўзбек халқининг ҳам бошқа бир халққа мутеъ бўлиб юриши ҳеч бир тариқатга тўғри келмайдиган ҳодиса эди. Мустақилликка эришганимиз бизга кимнингдир туҳфаси эмас, балки Аллоҳ таъйин этган ўзимизнинг қонуний ҳаққимиздир. Шу ўринда бир гапни айтиб ўтмоқчимиз. Доимо таъзим қилишга ўрганиб қолган эканмиз, мустақил яшаш нималигини энди тезроқ англаб олсак бўларди. Ҳомий ахтара бериш энди бизга ярашмайди. Биз бошқалар билан тенгма-тенг гаплашишимиз шарт. Ушбу сиёсатни Президентимиз Ислом Каримов зукколик билан олиб бораётганидан мен ҳам мамнунман.

— Абдулла ака, шеърларингиз халқимиз ўртасида ниҳоятда машҳурлигини таъкидлаш ортиқча. Ҳатто шунчалик дилимизга сингиб кетганки, ҳозида уларни бошқа муаллифларга ҳам нисбат бериб юборамиз. Яқинда афғонлик юртдошимиз Абдуқаюм Жузжоний билан суҳбатда «Арман кўзлари» шеърингизни арман шоираси Сильва Капутикян билан боғлаб юборибман. Бу янглишишимни маъзур тутгайсиз.

— Хотирингизда бўлса биз сиз билан бир журналда ёнма-ён хизмат қилдик. Ёзув-чизув шунақа бир жараёнки, у ерда ҳам адашишлар бўлиб туриши табиий. Сиз юқорида айтган «Арман кўзлари» ҳақидаги адашишни албатта атайлаб қилмагансиз. Бироқ соддадил китобхонларимиз, туғилажак авлодларимиз бор. Улар турли ахборотларга дуч келиб чалғиб юрмасинлар. Шунинг учун янглиш гапни ўз вақтида тузатиб кетган маъқул. Қолаверса бундай янглишиш кейин ҳам икки-уч бора такрорланса мухбирга ишонч йўқолади. Унинг тўғри гапи ҳам шубҳали туюла бошлайди. Мен ушбу сўзларни сизни ниҳоятда ҳурмат қилганим ва аяганим учун айтаяпман. Энди бошқа ижодкор укаларимга ҳам ҳаддим сиғиб ушбу ўгитни айтиб ўтай: ҳаргиз аниқ бўлмаган гапни ўртага ташламанг, акс ҳолда бебурд бўлиб қоласиз.

Мен ўз тақдиримдан нолимайман. Бироқ энг кўп маломатларга йўлиққан адиблардан бири эканлигимни ҳам афсус билан айтмасдан иложим йўқ. Шукрлар бўлсинким ғоявий душман сифатида ҳибсга олинмадим, холос. Бизнинг ғалати «хомлигимиз» бор. Яъни байроқ кўтарган кимсанинг ортидан «нега», «қаёққа» деб сўрамасдан, эргашиб кетаверамиз.

Шароф Рашидов вафотидан кейин қаттиқ танқид қилинганда 50—60 йил мобайнида унинг паноҳида ўсибуниб, кўзининг ёғини ялаган, ўрта миёнагина ижоди билан классик деб ҳисобланиб кетган, имтиёзларга эришган зотларнинг андишасизлик билан марҳум мураббийсига тош отганларининг гувоҳи бўлдим. Бир кичик йиғинда икки адиб тортишиб қолди. Улардан бири иккинчисига: «Сен туғилган кунингда Рашидовдан телеграмма олганингни ўз кўзим билан кўрганман» деса, иккинчиси эса унинг: «Сен туғилган кунингда Рашидов уйингга қўнғироқ қилганингни эшитиб турган эдим-ку» деди. Ҳолбуки уларнинг иккаласи ҳам истеъдоди туфайли эмас, Рашидов марҳамати туфайли ўрин қозонган одамлар эди. Агар Рашидовнинг хатоси бўлса биргина шу холос деб ўйлайман: у зот бағрикенглик билан қўйнидаги илонларга ҳам яхшилик қилган экан.

Мен ҳокимиятда бирон бир муҳим вазифада ишлаган эмасман. Қаламимга [illegible] тўҳматлар ва [illegible] танқидларга [illegible] римни ҳокимият эмас, балки ҳасадгўй касбдошлар ташкил қилганини яхши биламан. Агар Ўзбекистон ҳукумати менга бирор мукофотни раво кўрган бўлса нега мен ундан тонишим керак? Хулласки, танқидни ҳам, мақтовни ҳам кўрдик.

Ўзбекистоннинг келажагига ўзимча назар ташлаб, агар бундан буён ҳам иккиюзламачилик ва таъма билан кун кўришда давом этсак, биз ҳеч қачон маърифатли етук миллат бўла олмаймиз деб ўйлайман.

Шоирнинг дуоси билан жамият ўнгланиб кетгудек бўлса эди Алишер Навоийнинг илтижоси бу муаммоларни бир кундаёқ ҳал қилиб ташлаган бўларди. Афсуски, ундоқ эмас экан. Бизнинг бахтимиз мен юқорида санаб ўтган кимсаларнинг марҳаматига эмас, балки содда, меҳнаткаш, ишонувчан, сабр-бардошли халқимизнинг ҳимматидадир. Нолойиқ амалдорларнинг қандай аянчли аҳволларга тушганига мен кўп бора гувоҳ бўлдим.

Кимдир фарзандига дерди:
эй қўзим,
Жону дилинг билан эшит
бул сўзим:
Қачондир саломга алик
олмасдим,
Энди бир аликка зордирман
ўзим.

Самимийлик, ошкоралик ярим мақомда бўлмаслиги керак. Тўғрисини айтақолай, мен ушбу шеърларни ҳозир сиз билан суҳбат қилиб турган шифохоналардан бирида ёзганман.

Қаранки, суҳбатимиз ҳам шу ерда кечаётир. Иссиқ жон экан, ҳар кимнинг ҳам шифокорларимизга ҳожати тушади. [illegible] махсус шеър билан матбуотда чиқдим [illegible] эса [illegible] самда соғлиғимни берсанг бас, деган маънода. Албатта, бу жойга ҳеч ким ҳавас билан келмайди. Майли бу бошқа гап. Бироқ мен ўрни келди шифокорларимизга чин дилимдан миннатдорчилигимни изҳор этишим керак. Айниқса, шифохона бош табиби, жумҳуриятимиз тиббиётига кўп хизматлари сингган, Ялтадек узоқ жойда «Ўзбекистон» номли шифохонанинг бошлиғи сифатида обрўйимиз байроғини кўтариб келган, соғлиқни сақлаш аълочиси Абдулла Шоносировга, у киши раҳбарлик қилаётган шифохона жамоасига раҳмат дейман. Ўйлаб кўринг, мен вазир бўлмасам ёхуд одамларнинг эътиборини тортгувчи баланд мартабали амалдор бўлмасам-да, шу ҳолда халқимизнинг бир шоир ўғли дея менга меҳр-муҳаббат билан, таважжуҳ билан қарашмоқдалар. Мендан бошқа «оддий» беморга ҳам шундай мулозамат мавжудлигини кўрдим. Мана буни маърифат деса бўлади. Мана буни маданият деса бўлади. Жумҳуриятимизда шундай инсонлар мўлроқ бўлганда мен ҳам ўз шеърларимни қўлтиқлаб кооперативга ялиниб юрмаган бўлардим. Мен уларни камситмайман. Бироқ куппа-кундуз куни хор ва қадрсиз бўлиб қолиш албатта алам қилади. Олис келажакдаги хотираномалар эса менинг эмас, уларнинг фойдасига ишлайди. Агар шундоқ инсонлар мўлроқ бўлганда эди, мен комил зотларни ахтариб [illegible] ҳасратли шеърлар ёзмаган бўлардим. [illegible] мустақил давлатлармиз. Афсуски, кўпгина юртдошларимиз [illegible] хабардор эмас, ғаним тарафининг [illegible] кўпроқ маҳлиё бўлишади. Ҳолбуки, жами оқ-қора ҳаммамизнинг кўз олдимизда намоёндир.

— Оқшомхонларимизга янги шеърларингиздан ўқиб берсангиз.

— Мендан янги шеър сўраётибсиз. Албатта, бекор ўтирганим йўқ. Ёзиб турибман. Шулардан бири «Мужоҳид» деб аталади. Гап шундаки Маккаи Мукаррамада мен Афғонистондан келиб қолган бир ўзбек йигити билан суҳбатлашдим. У дилидаги гапларни йиғлаб-сиқтаб менга изҳор қилди. Ўша изҳорнинг шеърий шакли мана будир.

МУЖОҲИД

Бурунни сассиқ деб кесиб
бўлмайди,
Сиз мени тушунинг,
Абдулла ака.
Ўзбекман ва лекин
дарбадар, дайди,
Таскин бераолса қанийди
Макка.
Ўзбек деб ажратар Афғонга
борсам,
Менга келгинди деб
қарайди Араб.
Тингловчи кимса йўқ
дардимни ёрсам,
Фақат эзиламан онамга
қараб.
Гарчи камим йўқдир,
молу дунёдан,
Ошнёни омонат қушман
аслида.
Йироқман юрт деган
меҳригиёдан,
Ғарибман умримнинг йигит
фаслида.
Қўлда қурол билан жанг
қилдим мен ҳам,
Афғон тупроғини
босганида ёв.
Ҳеч қурса бир нафас, ҳеч
қурса бир дам,
Номардлар йўлига бўла
олдим ғов.
Жангда иниларим кетдилар шаҳид,
Ёлғиз онам билан қолдик
икковлон.
Мени атадилар манфур
мужоҳид,
Шимол галалари маккор
беомон.
Жайҳуннинг ортидан
келган ўзбегим,
Қурол кўтарганди ўртаниб
жони,
Бугун мен оламга ошкора
дегум:
У ҳам шўроларнинг бўлди
қурбони.
Менга қўли қон деб
боқманг акажон,
Озодлик қадрини мен ҳам
билганман.
Жангларда қай ўзбек
берган бўлса жон,
Унинг қаторида мен ҳам
ўлганман.

— Абдулла ака, ҳамшаҳарларимизга қандай тилаклар изҳор этасиз?

— Сўзимнинг охирида икки қўлимни кўксимга қўйиб шундай тилаклар демоқчиман: балиқнинг боши — мамлакатнинг пойтахти тинч бўлса, бошқалар ҳам осойишта бўлажак. Бағри кенг, кечиримли жонажон Тошкентимни донишмандлик бундан буён ҳам тарк этмасин. Зеро қолган шаҳар, қишлоқларимиз биздан улги — намуна оладилар.

— Мароқли суҳбатингиз учун Сизга катта раҳмат!

Суҳбатдош
Темур УБАЙДУЛЛО.

Энг афзали—тотувлик

«ХАЛҚИНГИЗ ҚУВОНЧИГА ШЕРИКМИЗ»

МУСТАҚИЛ Республикамиз эндигина тараққиёт йўлига кираётган бир пайтда кўп миллатли халқимиз орасида дўстона кайфият ва осойишталикнинг ҳукмрон бўлиши жуда муҳим аҳамият касб этади. Бу борада эса Республика Байналмилал маданий маркази қошида ташкил топаётган турли миллат миллий маданий марказларининг олиб бораётган иш фаолиятлари айниқса диққатга сазовордир. Бу марказлар аввало Ўзбекистонда яшаётган ўз миллатининг урф-одатларини, маданиятини, санъатини ривожлантириш ва ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиш билан бирга бошқа миллатга мансуб бўлган халқлар билан хам худди бир оила фарзандларидек муомалада бўлишда, тинч-тотув яшашда жуда катта роль ўйнамоқда. Ташкил топганига эндигина бир йил бўлаётган немис миллий маданий марказининг олиб бораётган иш фаолияти ҳам ёмон эмас.

Албатта республикамизда яшаётган ҳар бир халқнинг бу ерга келиб қолиш ва ўтроқ ҳаёт кечира бошлаганининг ўз сабаби ва тарихи бор. Жумладан, республикамиз ҳудудида истиқомат қилаётган аҳолиси 40 минг атрофида бўлган немис халқи вакиллари ҳам бундан мустасно эмас. Пойтахтимизда фаолият кўрсатаётган немис миллий маданий марказининг раиси Екель Теодор Довидович билан қилган суҳбатимиз ҳам айнан шу ҳақда бўлди.

Бу кишининг асли касби врач экан, тиббиёт фанлари номзоди. Раис билан илк маротаба учрашганимиздаёқ унинг софдил, самимий ва ўзбек халқини ниҳоятда ҳурмат қиладиган бир инсон эканлигининг гувоҳи бўлдик. Чунки ўзи немис миллатига мансуб бўлиб, русча ўқиб, таълим-тарбия олган бўлсада, бизнинг мулоқотимиз соф ўзбек тилида, яъни давлат тилида бўлди.

— Биз Ўзбекистонда яшаяпмиз. Шунинг учун ўзимизни ўзбек халқининг бир бўлаги деб биламиз, — дейди Теодор Довидович. — Нафақат немис халқи, балки республикамизда истиқомат қилаётган ҳар бир миллат вакили ҳам ўз она тили, маданияти ва урф-одатлари билан бирга маҳаллий халқнинг ҳам тилини, маданият ва санъатини, миллий расм-русумларини билиши зарур.

Энди асосий мавзуга қайтсак, бизнинг аждодларимизнинг бу юртларга келиб қолиш тарихи бир неча юз йилларга бориб тақалади. Бундан икки аср муқаддам немис халқи вакиллари Россия давлати томонидан чақириб олинган. Чунки у пайтда ўзининг жуда катта ҳудудини мустаҳкамлаш ва қудратли давлат барпо этиш учун шу нарса керак бўлган. Немислар асосан Волгабўйи, Украина, Қрим, Оренбург, Қозоғистон, Сибирь ва Ўрта Осиё ҳудудларига жойлаштирилган Немис халқи Россия давлати таркибига ўз тилини, маданиятини, урф-одатларини сақлаб қолган ҳолда, янги халқ бўлиб киради. Хуллас улар турли жойларда истиқомат қилишади. Йиллар оша Россия давлатининг ижтимоий-сиёсий ҳаётида ўз мавқеига эга бўлиб, яшаб келади. Ва ниҳоят советлар даврига келиб, яъни 1918—24 йиллар мобайнида Мухтор Республика бўлиб ажралиб чиқади. Бу давр ичида Республика жуда катта ривожланиш йўлини босиб ўтди.

Ҳозирги кунда республикамизнинг деярли ҳамма вилоятларида немислар тинч-тотув ҳаёт кечиришмоқда. Масалан, биргина Тошкент вилоятини оладиган бўлсак бу ерда 18 мингдан ортиқ немис халқи вакиллари истиқомат қилишаяпти. Шунингдек Самарқандда 2700, Бухорода 2 ярим минг, Жиззахда 2600, Сирдарёда 1 ярим минг ва бошқа вилоятларда ҳам оз миқдорда немислар бор. Тошкент шаҳрида ҳам айни пайтда 6 мингдан зиёд немис миллатига мансуб бўлган аҳоли истиқомат қилаяпти. Аммо собиқ СССР ҳудудида яшаётган немисларнинг кўпчилиги Германияга қайтиб кетишга ҳаракат қилишаяпти. Чунки, сўнгги ўтган ярим аср мобайнида бу халққа бегона кўз билан қараб келинди. Мухтор Республикани қайта тиклашга эса рухсат берилмади. Натижада пароканда бўлган миллат ўзининг она тилини деярли йўқотди. Маданиятини, санъатини, урф-одатларини эсдан чиқарди. Агарда собиқ мухторият тикланганда эди немислар ҳеч қачон туғилиб ўсган жойини тарк этмас эдилар. Шу ўринда бир нарсага алоҳида тўхталмоқчи эдим. Собиқ Иттифоқдаги немислар ўз бошларидан қанчалик кўп ижтимоий-сиёсий воқеаларни ўтказган бўлсада, аммо Ўзбекистондаги немислар ўзларининг миллий ўзлигини жуда яхши сақлаб қолишган. Албатта бу биз учун қувонарли ҳолдир.

Мен юқорида айтиб ўтдим, биз — Ўзбекистонда яшаяпмиз, демак ўзбек халқининг бир бўлагимиз деб. Шундай экан унинг қувончига ҳам, ташвишига ҳам шерикмиз.

— Теодор Довидович, пойтахтимизда фаолият кўрсатаётган немис миллий маданий марказининг раиси сифатида ушбу марказ ҳақида ҳам тўхталиб ўтсангиз.

— Марказнинг ташкил топганига август ойида роса икки йил тўлди. Ҳозирги кунда жамиятимизнинг 700 дан зиёд аъзоси бор. Жамиятга ижтимоий келиб чиқиши, дини, мансаби ва бошқалардан қатъий назар, 16 ёшдан ошган ҳар бир киши аъзо бўлиб кириши мумкин. Ҳатто чет эл фуқаролари ҳам бундан мустасно эмас.

Марказимизнинг асосий вазифалари кўп миллатли халқларимиз ўртасида тинчлик ва дўстликни мустаҳкамлаш, немис миллатининг тилини ва маданиятини ривожлантириш, урф-одатларини тиклаш, оз сонли немис халқининг ҳуқуқини ҳимоя қилиш ва бошқалардан иборат. Марказимизнинг номи «Тикланиш» деб аталади. У Республика Конституциясига мувофиқ, ўз-ўзини бошқариш рамкаси остида иш олиб бораяпти.

Мана Республикамизда мустақиллик байрамининг нишонланишига ҳам саноқли кунлар қолди. Бу байрамда биз ҳам ўз миллий санъатимиз билан қатнашамиз.

Хуллас, немис миллий маданий маркази ўз фаолиятини сидқидилдан олиб бораяпти. Бир неча вақт муқаддам, марказимиз Германиядан келган 37 тонналик инсонпарварлик ёрдамини бутун пойтахт аҳолиси билан баҳам кўрди. Ҳамма нарса аста-секин ўзлигимизга қайтарилаяпти.

Муҳиддин БОЗОРОВ,
«Тошкент оқшоми» мухбири.

Мустақиллик асли ким учун! Мустақиллик ўсиб-улғайиб келаётган шўх, эркатой фарзандларимиз учун. Уларнинг тепасида мусаффо осмон, қўлида эрк кабутари бўлиши учун. Лекин буни болакайлар англаб етиши учун биз масъулмиз.

Равиль Альбеков сурати.

Касаба уюшмаси фаолиятидан

МАҚСАД—ИШЧИЛАРНИ МУҲОФАЗАЛАШ

«Миконд» заводи касаба уюшмаси эшиги ёнида турган бир гуруҳ қариялар диққатимизни тортди. «Нима бўлаётган экан» деган маънода ичкарига мўраладик. Уюшма раиси Ҳасан Маъруфхўжаев кириб келаётган одамларга қалин конвертларни тутқазиб: «Мана бу бизнинг телефон номеримиз. Тез-тез қўнғироқ қилиб туринг. Қандай хизматлар бўлса, бажонидил» деб уларни илиқ кузатиб қўярди. У киши бизнинг ҳайрон бўлиб турганимизни кўриб фикримизга ойдинлик киритди:

— Мана бу ҳозир чиқиб кетган аёл Раиса Хусамутдинова. У киши 7-цехда электр параметрларини ўлчовчи бўлиб роса 25 йил хизмат қилди. Шунинг учун биз бугун у кишига 3000 сўм миқдорида пул бериб кексалик таътилига кузатиб қўйдик. Корхонамизда узлуксиз 40 йил ишлаганларга эса 4500 сўмдан пул мукофоти беряпмиз. Бундай мукофотга ҳозирча 19-цех чилангари Иван Терехин сазовор бўлди. Биз нафақачиларни бундай тақдирлашни шу йилнинг 27-март куни бирлашма Кенгашида қабул қилдик. Мукофот пули корхонанинг ҳар чоракда қилаётган соф фойдаси эвазига қопланади. Ҳозир бирлашмамизнинг 18 та фидойи, кекса ишчилари билан хайрлашдик. Лекин уларга заводимиз эшиги ҳамиша очиқ. Устозларни корхонамиз билан боғлиқ бўлган барча тантаналарга таклиф этамиз. Улар бундан буён ҳам бирлашмамиз томонидан бериладиган барча енгилликлардан фойдаланиш ҳуқуқларини сақлаб қоладилар.

Энди бевосита бугунги кунда меҳнат қилиб келаётган ишчиларимиз ҳақида гапириб берсам. Маълумингизким, охирги вақтларда, тўғрироғи «Қизил империя» қулагандан буён заводимиз маҳсулотлари кам харидоргир бўлиб қолди. Шу сабаб цехларимиз тўлиқ қувват билан ишлай олмаяпти. Ишчиларимиздан баъзи бирларини ўз ҳисобларидан таътилларга чиқаришга мажбур бўлдик.

Бирлашмамизда иккита меҳр-мурувват жамғармамиз бор. Биринчиси заводимизники бўлса, иккинчиси бизнинг касаба уюшмамизникидир. Ана шу икки жамғармадан ишчи-хизматчиларимизнинг маошларини ошириш мақсадида 1991 йили 90 минг, бу йил эса 100 минг сўм пул ажратдик. Бунинг 70 минги завод, 30 минги эса бизнинг ҳисобимиздандир. Биз бу жамғармалардан бугунги кунда ишчиларимизга маошларидан ташқари 550 сўмдан ёрдам пули беряпмиз. Зарарли ҳисобланган цехларимиз жамоаларига эса ҳар куни ярим литрдан сут беряпмиз. Бу йил жамғарма ҳисобидан ишчиларга янги тарифда ишлаб чиқилган 13-маош берамиз. Республикамиз Мустақиллик куни шарафига таъсис этилган бирлашма «Фахрий ёрлиғи»га сазовор бўлганларга эса мукофот тарзида маошларининг 10 фоизини қўшиб берамиз.

Меҳнаткашларнинг ҳордиқ чиқаришлари учун бир нечта дам олиш уйларимиз мавжуд. Уларнинг аксарияти ёзги таътилларини болалари билан ўзимизнинг Чимёндаги «Баланд соҳил» оромгоҳида ўтказишди. Бу ерга берилган ҳар бир йўлланмаларнинг нархи ишчи-хизматчилар учун 166 сўмга тўғри келди. Шунинг учунми ёки бу ердаги шарт-шароитнинг яхшилигиданми кўпчилик «Баланд соҳил»ни афзал кўришиб бошқа дам олиш уйларига эҳтиёж сезишмади. Ваҳоланки, бизда шаҳар касаба уюшмаси томонидан берилган республикамизнинг «Зомин», «Чимён», «Ботаника», «Чинобод», «Чортоқ» ва «Косонсой» каби оромгоҳларга таннархининг 15 фоизи тўланадиган йўлланмалар мавжуд эди. МДҲ давлатларига эса бирор киши ҳам бориш истагини билдирмади.

Корхонамизнинг «Электрон» болалар соғломлаштириш уйи ҳам бу йил анча гавжум бўлди. 320 ўринли бу кичкинтойлар оромгоҳида 1 сменада 165 та, 2-сменада эса қўшимча жойлар эвазига 393 болалар мириқиб ҳордиқ чиқардилар. Улар учун заводимизнинг Қорақамиш-1 даҳасида оромгоҳ ҳажмидаги болалар боғчамиз ҳам хизмат кўрсатиб турибди.

Қийинчиликка заводимизда нақд пулнинг етишмаётганлиги асосий сабаб бўлиб турибди. Ўзингиз бир тасаввур қилиб кўринг, шу йилнинг 15 майига қадар МДҲ давлатлари биздан турли буюртмалар бўйича 150 миллион сўмлик маҳсулот олиб кетишганди. Лекин бу пуллар ҳануз қайтариб берилганича йўқ. Биз эндиликда завод маблағини қоплаш учун баъзи бир сотилмай қолаётган маҳсулотларимиз ўрнига бугунги кунда чайков бозорида қўлма-қўл бўлиб кетаётган «Жигули» автомобилларининг «свеча»ларини, «лампочка» ва бошқа камёб молларни ишлаб чиқариб ўзимизнинг «Биллур» фирма дўконимизда сотаяпмиз. Бугун-эрта 5-цех жамоаси миллий стол лампалари ва турли хилдаги стаканлар ишлаб чиқаришга киришмоқчи. Қилинаётган фойда биринчи навбатда ишчи-хизматчиларимиз ижтимоий ҳимояланишига сарфланади.

Заводимизда 40 йилдан ортиқ ишлаган 13 та ишчиларимиз бор. Уларга ҳар йили туғилган кунларида олдинлари 100 сўмдан, ҳозир эса 200 сўмдан пул мукофоти бериб келяпмиз. 1 июлгача бўлган тариф билан шаҳар ташқарисидан қатнаб ишлайдиган ишчиларимизга ойига маошларидан ташқари 80 сўмдан, шаҳар ичидагиларга 35 сўмдан қўшимча пул тўлаймиз. Бир кунга бериладиган тушлик пули эса 6 сўмга тенг.

Корхонанинг ижтимоий масалалар билан шуғулланувчи 21-цехи меҳнаткашларни камёб моллар билан таъминлаб боришда бир қанча тадбирларни амалга оширмоқда. Бу цех турли корхона, ширкатлар, дўконлар, давлат ва жамоа хўжаликлари билан шартномалар асосида кундалик эҳтиёж молларини меҳнаткашларга арзон нархларда етказиб турибди.

Озиқ-овқат масаласига келсак йил бошидан буён 108 минг сўмлик гўшт, 524 минг сўмлик қанд маҳсулотлари, 12 минг сўмлик гуруч, 164 минг сўмлик сарёғ, 44 минг сўмлик картошка, 19 минг сўмлик ҳўл мевалар заводимиз ишчиларига тарқатиб берилди. Бундан ташқари 85 дона видеотелевизор, 10 дона совутгич ва тикув машиналари, ўтган йил ҳисоби билан 381 дона телевизор цехларга бўлиб берилди.

Келажакдаги мақсадимиз ҳам, режаларимиз ҳам битта: у ҳам бўлса бугунги қийин шароитда қандай қилиб бўлмасин ишчиларимизни ижтимоий муҳофазалаш...

Назрулла ҲАМРОЕВ.

● Ўзбекистонда биринчи бўлиб «Урал-1» маркали электрон ҳисоблаш машинаси ишга туширилганига салкам чорак аср бўлаяпти. Ўтган давр мобайнида кибернетика соҳасида кўплаб ўзгаришлар амалга оширилди. Айни пайтда у космик фазони забт этиш, [illegible] ижтимоий муаммоларни ҳал қилишда ўз ҳиссасини қўшаяпти. [illegible] Бугунги суҳбатдошимиз Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси «Кибернетика» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасининг лабораторияси мудири, техника фанлари доктори Эркин Ёқубов.

* Фан уфқлари

АНИҚ ҲИСОБЛАР ОЛАМИ

— Эркин ака, аввало айтингчи, ҳозирги пайтдаги кибернетика ва электрон ҳисоблаш машиналарининг асосий мақсади нималардан иборат?

— Кибернетика бошқа фанларнинг фундаментал қонунларини ахборот нуқтаи-назардан текшириб, ҳар хил соҳаларга оид мураккаб масалаларни [illegible] электрон ҳисоблаш машиналари (ЭҲМ) ёрдамида тез ва аниқ ҳисоблаб беради. [illegible]

Ҳар бир ишлаб чиқариш ва саноат корхонаси [illegible]

— Сиз ишлаётган бирлашмада ҳам ана шундай машиналар ишлаб чиқарилаяптими?

— Албатта. Бизнинг ўз тажриба заводимиз бор. [illegible] ЭҲМлар, кибернетика соҳасида қўлланиладиган турли хил автомат ва аппаратлар тайёрланаяпти. Шу ўринда бир нарсани алоҳида таъкидлаш зарур. Корхонада аниқ ҳисоб-китоблар асосида завод ва фабрикалар учун буюртмалар ишлаб чиқарилиб, самарали натижаларга [illegible]

— Шундай экан, ҳозир мураккаб технология жараёнларини бошқариш қай аҳволда?

— [illegible]

— Ишлаб чиқариш ва саноат корхоналарида фан-техника тараққиётини рағбатлантиришда корхона раҳбарининг ўрни қандай бўлиши керак, деб ўйлайсиз?

— [illegible]

— Келажак кибернетикаси ҳақида нималар дея оласиз?

— [illegible] томатлар қуришга, кишини толиқтирувчи оғир меҳнатларни енгиллатишга бир қатор илмий ва ҳаётий масалаларни ҳал этишда бу соҳадан кенг фойдаланадилар.

Суҳбатдош Саъдулла ШОДИЕВ.

⊙

Кўзларингизда не хаёл,
дилраболар!
Мусиқа этдими лол,
дилраболар!
Нозу латофат била уринг
жавлон,
Саҳнада чақнасин, хилол
дилраболар.
Кўрган бор банда айланг
эс-ҳушини,
Кокилингиз ўйнатиб тол-тол,
дилраболар.
Қарсак урайлик, маст бўлиб
санъатингизга
Тилаб ижодда камол,
дилраболар.

Рустам Шарипов сурати.

⊙

* Тарихимизнинг ўқилмаган саҳифалари

ЁҚУББЕК БАДАВЛАТ

ТУРКИСТОН халқларининг тарихида шундай шахслар борки, улар ўз замонида кўрсатган хизматлари билан тарихда ўчмас из қолдирганлар. Мана шундай тарихий шахслардан бири Ёқуббек Бадавлатдир. Гарчи Ёқуббек ҳақида анчагина рисолалар ёзилган бўлса ҳам лекин уларнинг кўпида тарихий ҳақиқат бузиб берилган. Айниқса, рус мустамлакачилари вакиллари томонидан ёзилган барча китобларда Ёқуббек шахсиятига нисбатан очиқдан очиқ менсимаслик ва душманлик иси уфуриб туради. Уларда Ёқуббекнинг Туркистон ва хусусан Шарқий Туркистон халқлари тарихида тутган ўрни ҳамда эришган улкан ишларини жуда камситиб кўрсатилади. А. Н. Куропаткиннинг «Қошғария», «Ёқуббек Бадавлат», Н. Веселовскийнинг «Бадавлат Ёқуббек» китоблари ва шунга ўхшаш «муаллиф»ларнинг китоблари ана шундай шовинизм руҳида ёзилган. Бу асарларда жумладан Ёқуббекнинг 1852 йилда русларнинг Оқмачит (ҳозирги Қизил Ўрда шаҳри)га қилган ҳужуми вақтида қалъа ҳимоясига қўмондонлик қилгани инкор қилинади. Бундан ташқари мазкур «муаллифлар» Ёқуббекнинг ёшлик йилларини турли уйдирмалар билан тасвирлашга уринишган. Лекин булут офтобни тўсолмаганидек, бундай «муаллифлар» Ёқуббек ҳақидаги асл ҳақиқатни йўққа чиқаролмайди.

Ахир шўринг қургур А. Н. Куропаткиннинг ўзи 1876 йилда Русия давлати номидан Ёқуббек ҳузурига элчи бўлиб борган-ку! Унинг зиммасига Ёқуббек давлати билан чегарадош бўлган янги босиб олинган ерлар бўйича чегара чизиғи ўтказиш юклатилган эди. Бунинг ўзи Руссия томонидан Ёқуббек давлатининг тан олингани ва Ёқуббекнинг мавқеи баланд бўлганини билдиради. Бундан ташқари йирик давлатлардан Хитой ва Англия ҳам Ёқуббек давлатига тез-тез элчилар юбориб туришган. Ёқуббекнинг ўзи ҳам Русияга, Хитойга, Англияга, Ҳиндистонга, Туркияга доимий элчилар юбориб турган. Ёқуббек давлати ўша давр нуқтаи назаридан қараганда ҳарбий қўшинга эга бўлган, савдо-сотиғи ривожланган мамлакат эди. А. Н. Куропаткиннинг ўзи асарида Ёқуббек давлатидан чет элларга бориб келган ва қатнаб турган 332 савдо карвонининг рўйхатини келтиради. Ёқуббек давлатининг ўз пул бирлиги ҳам бўлган. Ёқуббек ҳузурига элчи сифатида борган А. Н. Куропаткин унинг ғоят камтарлигини ва оддий ҳаёт кечиришини эътироф этса ҳам, барибир Ёқуббекнинг шахсий ҳаёти ҳақида турли уйдирма гапларни ёзади. Масалан, Ёқуббекнинг ҳарамида гўё 300 дан ортиқ хотини бор эди деб берган маълумоти ҳам ҳақиқатдан йироқдир.

Ёқуббек 1820 йилда Тошкент вилоятининг Пискент районида таваллуд топди. Ёқуббекнинг ёшлиги анча иқтисодий қийинчиликлар билан кечади. Рус муаллифлари Ёқуббекнинг худди ана шу даврини турли уйдирмалар билан тасвирлашади. Аслида бундай уйдирмаларга танқидий муносабатда бўлиш лозим. Чунки, Қўқон хонлигида етим, сағир болаларни саройда, тарбия қилиш ва кейинчалик уларга йирик давлат мансабларини бериш оддий бир ҳол эди. Бундай таржимаи ҳолга эга бўлганлардан Ёқуббекдан ташқари Алимқулни ва Мирза Аҳмад қушбегиларни айтиш мумкин. Юқоридаги муаллифларнинг гўё Ёқуббек «ўйинчи» бўлиб шуҳрат қозонган деган уйдирмалари ҳам қуруқ бўҳтондан, камситишдан иборатдир. Бунинг устига Ёқуббекнинг ўгай опаси Тошкент ҳокимига турмушга чиққанлиги ҳам Ёқуббек ҳаётида катта ўзгаришларга сабаб бўлади. Ёқуббек тез орада Қўқон хонлигида катта мавқеларга эга бўла бошлайди ва 1852 йилда Оқмачитга бек қилиб тайинланади. 1852-1853 йилларда рус қўшинлари Оқмачит қальасига ҳужум қилганда Ёқуббек Оқмачит мудофаачилари билан бирга қаршилик кўрсатади. Аммо кучлар тенг бўлмаганлиги туфайли мудофаачилар енгиладилар. Бундан кейинги воқеалар жараёнида Ёқуббек янги Қўқон хонининг оталиқи Алимқул томонидан Қашқарга юборилаётган Бузрукхонга ҳамроҳлик қилади. Ёқуббек ўзининг топқирлиги, жасурлиги ва воқеаларни тўғри баҳолаши орқали 1865 йилда аввал лашкарбоши, ўша йилдаёқ Қашғар ҳокими бўлади. Ёқуббек кетма-кет эришган ҳарбий ғалабалари шарафига 1870 йилда «Ғози» унвонига ва «Бадавлат» лақабига сазовор бўлади. Тарихда Ёқуббек «Етти шаҳар ҳокими» номи билан ҳам машҳурдир. Бу давр Шарқий Туркистонда Хитойнинг Цин империяси таъсири сусайган бир давр эди. Ёқуббек худди ана шу вазиятдан фойдаланиб ҳамда Англия ва Туркия мададига суяниб ўз мавқеини мустаҳкамлайди. Ёқуббек мунтазам қўшинга эга бўлиб унинг куролли кучларида замонавий отиш қуроллари билан қуролланган қисмлар, тўп ва замбараклар ҳам бор эди. Ёқуббек давлати мусулмон давлати эди. Унинг қўшинида ислом динига кирилган хитойлар ҳам хизмат қиларди. Бу қисмлар «тайфур» (тайфур — хитойларнинг ўқ отиш қуроли) қисмлари деб аталарди. Англиянинг ўзи тўрт мингдан ортиқ замонавий ўқ отиш қуроллари етказиб берган эди. Чунки Англия Цин империясининг кучайиб Англия колонияси бўлган Ҳиндистонга хавф солишдан хавотирда эди. Бунинг аксича Русия давлати Ўрта Осиё хонликларини мустамлакага айлантиргач, Ёқуббекни ҳам ўзларига тобе қилишга интиларди. Ёқуббек мана шундай мураккаб бир шароитда ўз мавқеини мустаҳкамлаши лозим эди. Аммо Шарқий Туркистон тарихининг йирик мутахассиси А. Хўжаевнинг «Жунғория ва Шарқий Туркистонда Цин империяси» китобида таъкидлашича Ёқуббек Цин империясининг бўшашганлигидан ўз вақтида фойдалана олмади. Натижада 1875 йилда Пекин ҳукумати Шарқий Туркистонга Цзо-Изун-тан қўмондонлиги остидаги хитой қўшинини юборади. Хитойлар 1876 йилда Ёқуббек давлатининг шарқий қисмини эгаллайдилар. 1877 йилда эса Ёқуббекнинг ўзи вафот этади.

Ёқуббекнинг ўлими ҳақида ҳам турли маълумотлар учрайди. Баъзи маълумотларга кўра Ёқуббекга заҳар бериб ўлдиришади. А. Н. Куропаткиннинг «Қошғария» китобида эса Ёқуббек 1877 йил 16 майда фалаж бўлиб қолади ва эртаси 17 майда соат иккида вафот этади дейилади. Хитойлар Ёркент шаҳрини эгаллагач Ёқуббекнинг икки хотини, икки кичик ёшдаги ўғли ва уч неварасини қатл қиладилар. Ёқуббекнинг мурдасини гўрдан қазиб олиб, ёндириб, кулини кўкка совуришади.

Шундай қилиб қисқа вақт ичида ҳарбий маҳорати, жасурлиги туфайли мустақил мусулмон давлати тузган ва Шарқий Туркистон тарихида ўчмас из қолдирган Ёқуббек давлати барҳам топади.

Асадали ҲАКИМЖОНОВ,
Рашид ҒАРИБОВ,
Тошкент Давлат иқтисодиёт университетининг катта ўқитувчилари.

* Сўраган эдингиз...

СУТ ОЛИНАДИГАН ДАРАХТ

Ҳурматли муҳарририят! Мевали дарахтларнинг турли хиллари, ҳатто қовун ўсадиган турини биламиз. Яқинда ер юзининг қайсидир жойида «сигир дарахт» ҳам борлигини эшитиб қолдик. Шу гап тўғрими?

Собит АСОМИДДИНОВ, ишчи.

Муштарийимизнинг илтимоси юзасидан Тошкент районидаги 15-ўрта мактабнинг география ўқитувчиси Маҳамаджон Қирғизбоевга мурожаат қилган эдик, у шундай деди:

— Ҳақиқатан ҳам Марказий ва Жанубий Америкада тутдошлар оиласига кирувчи сутлама дарахт ўсиши ҳақида ўқиганман. Ҳатто Венесуэлада бундай дарахтлар ўрмон ҳосил қилади. Унинг шарбати сут ўрнида истеъмол қилингани учун маҳаллий халқ «сигир дарахт» деб атайди. Шуниси диққатга сазоворки, дарахтнинг шарбати энг яхши сигир сутидек тўйимли, сувга яхши аралашади, чой ёки қаҳвага қўшганда ивиб қолмайди, бир ҳафтагача айнимай тураверади. Таъми сигир сутини эслатади, аммо долчин мазаси келиб туради. Сут соғиб олиш учун «сигир дарахт»нинг пўстлоғи тилиниб, тагига идиш қўйилади. Бир туп дарахт бир неча кишига етарли сут беради. Бу сутга аввал сув қўшилади, сўнгра сузилади.

⊙

КАБОБМИ ЁКИ ШАШЛИК?

Бир меҳмондорчиликда дастурхонга кабоб келтирилди. Даврадагилар уни истеъмол қилаётиб баҳслашиб қолишди. Кимдир кабоб деса, бошқа бирови сихга олтита жаз тортилади, шашлик деб аталади, дейди. Меҳмонларнинг қайси бири ҳақ? Шу таом тўғрисида маълумот беришингизни илтимос қиламан.

Одил ДАВРОНОВ, Юнусобод райони, 15-мавзе.

Кўпгина манбаларни кўздан кечиришга тўғри келди. Тилшунос олим Баҳром Бафоевнинг «Кўҳна сўзлар тарихи» деб номланган китобида кабоб сўзи эски ўзбек тилига ўтиб ўзлашгани ҳақида ёзилади. Урхун-Енисей ёзма манбаларида у қайд этилмаган. Маҳмуд Қошғарий луғатида кабоб сўзининг синоними туркийча суклунча — кабоб шаклида учрайди. Ўзбек тилида кабоб, туркман тилида кебап, қозоқ тилида кабап, уйғур тилида каваб, озарбайжон тилида кабаб каби фонетик вариантларда қўлланилади. Кабоб сўзи тарихан ясама бўлиб, у икки мустақил сўз- кам ва об- сув элементларининг қўшилишидан ясалган. Кабоб бир неча усулда тайёрланади. Уларнинг барчасида ҳам сув кам қўлланилади. Мана шу белги асосида тайёр бўлган таом ҳам камоб — кабоб деб номланган. Ҳозирги тилларда шашликнинг кабоб деб аталиши бу тилдаги кейинги ҳодисадир.

⊙

ТИҒ ТИЛСИМИ

Лезвие тиғининг мустаҳкамлигини ошириш мақсадида уларга олтин суви югуртирилади, дейишади. Ҳақиқатдан ҳам шундайми?

Мансур ОТАЖОНОВ, муҳандис.

Мана, бир асрдан ошиптики, одамлар соч-соқолларини олишда турли металлардан ясалган юпқа, чархланган пластинкалар — лезвиелардан фойдаланиб келишмоқда. Ҳар нарсадан хабардор тадқиқотчиларнинг тасдиқлашича, ҳозирги вақтда дунё бўйича йилига 30 миллиардга яқин лезвие ишлаб чиқарилар экан. Дастлабки вақтларда улар асосан углеродли пўлатдан тайёрланарди, сўнгра унинг ўрнини «занглaмайдиган пўлат» эгаллади. Кейинги йилларда лезвиеларнинг кескир тиғлари юпқа қилиб юқори молекуляр полимер материаллар билан қопланмоқда. Чунки улар соч-соқолни олишда қуруқ мойлаш вазифасини бажаради. Лезвиеларнинг кескир тиғлари мустаҳкамлигини ошириш учун эса гоҳида уларга хром, олтин ёки платинанинг атом пардалари қопланади.

Шавкат САЪДИЕВ тайёрлади.

* Ҳар тўғрида

Ҳиндистонда яшовчилар Гиннеснинг китобига яна улуш қўшиш учун «қўлларидан келганича» хизмат кўрсатмоқдалар. Бу сафарги рекордсмен — сайёрамиздаги энг кичик одамдир. Бу одамнинг ота-онаси паст бўйли бўлмаса ҳам 5 ёшдан кейин шу ҳолича қолиб кетди. Бу йигитчанинг исми Гул Муҳаммад бўлиб, бўйи 55 сантиметр, вазни 17 килограмм, холос.

СУРАТДА: Гул Муҳаммад эски Деҳлининг кўчаларининг бирига ўрнатилган эчкивой билан суҳбатлашмоқда.

ТАСС сурати.

Ҳозир беш сониядан сўнг «Прюдес» лақабли сигир ўзининг кўпсонли томошабинларига кучи кўплигини кўрсатиб қўяди. Чунки ҳаққи бор. Негаки аллақачоноқ швейцар буқалари жангида «Сигирлар маликаси» унвонини олишга улгурган.

Швейцария вилоятларида яшовчиларнинг кўпчилик қисми бу қизиқ томошаларга жуда-жуда ўч. Улар учун сигирлар финалга чиқиб олсалар, бас, уёғини қўяверинг. Ахир ғолибларга ҳам «малика» деган унвонлар бериладида.

СУРАТДА: Сўнгги кураш — ҳал қилувчидир...

Кейстон — ТАСС сурати.

* Куюнчаклик билан ёзилган

ТАЪЛИМ СИРЛАРИ

МИЛЛИЙ мактаб яратиш жараёни дарс тузилишининг алмисоқдан қолган усулларидан воз кечишни тақозо этмоқда. Таълим услубиёти ҳам ўзбек миллий мактабининг қиёфасидир. Шуларни ҳисобга олган ҳолда Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институти «Ўзбек тили ва адабиёти ўқитиш» кафедрасининг олимлари «Мактабда адабиёт ўқитишнинг баъзи масалалари» номли илмий тўпламни нашр эттиришга эришдилар.

Маълумки, узоқ йиллар ўзбек мактаблари дастури ҳам мустамлакачилик сиёсати исканжасида эди. Бундай шароитда халқ оғзаки ижодидан таълим-тарбия ишларида кенг фойдаланиш ҳақида гапириш ҳам мумкин эмас. Халқ ижодидан, умуман аждодларнинг урф-одатлари, миллий-маданий анъаналаридан ажраб қолган авлод ота-боболаримиз нурли йўлларини давом эттира олмайдилар. Улар тарихнинг шафқатсиз жараёнида қиёфасизлик намунасига айланиб қолишлари турган гап. Фақат ўзлигини чуқур англаган кишигина миллий тараққиётга ўз улушини қўшиши мумкин. Миллий ўзликни англашни таъминлаш учун халқ ижодидан кенг кўламда фойдаланмоқ керак. Оғзаки ижод намуналарида ўтмишда яшаганлар руҳи, элу юртга содиқлик ғоялари мукаммал ифодаланган. Уларда оила аҳиллиги, инсоний қадр-қиммат энг юксак туйғуларда тараннум этилади. Ўзбек миллий мактабини яратиш хусусида ижобий ҳаракатлар бўлаётган бир пайтда халқ ижодини таълим жараёнига янада кенгроқ сингдириш ва илмий услубиётни яратиш борасида тинимсиз изланмоқда. Тадқиқотлар натижаси сифатида рисоладан жой олган Ҳурсаной Жумаеванинг «Халқ оғзаки ижоди — тарбия манбаи» номли ишини алоҳида эътироф қилмоқ лозим. Иқтидорли олима бундан бир неча йиллар аввал «Юқори синфларда ўзбек халқ оғзаки ижоди асарларини ўрганишни методик асослари» мавзусида кенг қамровли илмий ишни ҳимоя қилган эди. Хурсаной Жумаеванинг зикр этилаётган иши ҳам узоқ йиллар давомида олиб бораётган тадқиқотларнинг натижасидир. «Халқ оғзаки ижоди — тарбия манбаи» мавзусида олима муваффақияти билан бирга унда эътирозли ўринлар ҳам борлигини айтиб ўтишимиз лозим.

Жумладан, Маҳмуд Қошғарийнинг «Девону луғатит турк» асари XI асрнинг улкан ёзма обидаси эканлигини назарда тутсак, «девон»ни зикр этилган сарлавҳа остида асослаш ҳақида ўйлаб кўриш керак. Асардан халқ оғзаки ижоди намуналарини ажратиб олиш ва ўрганиш эса бошқа муаммо.

Истеъдодли олим ва ношир Сафо Матжонов қаламига мансуб «Абдулла Қаҳҳор ижодини ўрганишда ошкора мулоқот ёки маънавият тарбияси» мавзуси ўзининг янгича талқини билан ўқувчи диққатини оширади. Тадқиқотчи «Ўғри», «Кампирлар сим қоқди», «Синчалак» ҳикояларини мактабда ўқитишнинг баъзи бир жиҳатлари хусусида тўлақонли фикр билдиради. Сафо Матчонов «Кампирлар сим қоқди» ҳикоясини ғоявий жиҳатдан таҳлил этиб қуйидагиларни ёзади: «Ипак қурти боқишнинг қандай қийинчиликлари бор?» деган саволга ўқувчилар кеча-кундуз тинимсиз барг қирқиш ва ташишнинг оғирликларини айтишади. Оилаларда 8-10 киши бўлиб, аранг 2 ёки 2,5 қути ипак қурти боқаётган ҳолда, битта шафтолига тишлари ўтмайдиган кампирларнинг уйма-уй юриб, маслаҳатлашиб тўрт қути ипак қурти боқишга қарор қилишганига ўқувчилар ишонадими? Бунча қуртни боқиш учун забардаст йигитлар барг қирқиши, ташиб келтириши лозим. Йигитларнинг ҳаммаси фронтда бўлса, билагида кучи бор хотин-ҳалаж дала ишларидан бўшамаётган бўлса, наҳотки анча-мунча кишини эсанкиратадиган оғир ишни кампирлар бажара олса? Ёзувчи меҳнат қийинчиликлари, ўзига яраша азоблари борлигини очиқ ошкора тасвирламагани учун шаҳарлик ўқувчилар бунга ишонишлари мумкин. Аммо қишлоқда ипак қурти боқиш машаққатини биладиган болаларни ишонтириш амри маҳол. «Синчалак» қиссаси устида сўз кетганда эса муаллиф эскича қарашлардан қутила олмаганлигини сезиш мумкин.

Олима Саида Жамолованинг «Абдулла Қодирийнинг «Ўтган кунлар» романини муаммоли ўрганиш» мавзуси ҳам янги назарий далилларга бойлиги билан аҳамиятлидир. Олиманинг «Ўтган кунлар»ни ўрганишга ажратилган вақт миқдори камлиги хусусидаги фикрларини қувватлаш керак. Ҳар қандай шароитда ҳам мазкур асарни кенгроқ ўрганиш фойдадан ҳоли эмас. Тадқиқотчининг асарни ўрганиш усуллари тўғрисида илгари сурган ғояларига қўшилиш мумкин. Аммо, «Ўтган кунлар» севги, социал-маиший роман» қолипидаги асар моҳиятини ифодаловчи гаплар эътирозлидир. Бундай талқинлар асарнинг бадиий-ғоявий қимматини чеклашдан бошқа нарсага хизмат қилмайди.

Бизнинг бу сингари хусусий эътирозларимиз рисола қимматини асло пасайтирмайди. Аксинча, биз қўлланманинг кейинги нашрларини назарда тутиб фикр билдирдик. Умуман, мактабларда адабиёт ўқитиш услубиёти ҳақида ҳали кўп ишлар қилинмоғи керак. Услубиёт деганда асосий эътиборни ўқитувчи билан ўқувчининг савол-жавобига йўналтириш ҳам илмда кўзланган натижа бермайди. Аксинча, танланган мавзуни таълимнинг дидактик талаблари асосида илмий асослаш лозим. Айрим олимлар илгари ўрганилган баъзи асарларга энди танқидий руҳ бахш этиш зарур, деган тушунчаларни ўртага қўймоқдалар.

Бизнингча ҳар ҳолда бадииятнинг бетакрор намуналаридан фойдаланиш таълим-тарбия иши самарадорлигини оширишнинг асосий гаровидир. Қандай ўқитиш билан нимани ўрганиш лозимлиги устида кўпроқ ўйланишимиз керак.

Муҳаммад АҲМАД.

* Ижтимоий ҳимоя—амалда

Тушликдан хурсандмисиз?

НАРХ-НАВО ошгач, шаҳримизнинг саноат корхоналари ўз имкониятларидан келиб чиққан ҳолда ишчи-хизматчиларни ижтимоий муҳофаза паноҳига олмоқдалар. Бу муҳофазанинг кўлами, меъёри турли корхоналарда ҳар хил. Масалан, биргина тушлик масаласини олайлик.

Тошкентдаги саноат корхоналарида тушликлар қандай ташкил этилган? Уларнинг ҳудудида жойлашган ошхоналарда тайёрланаётган таомларнинг баҳоси ва сифати қандай? Жамоатчи мухбиримиз шу масалага ойдинлик киритиш масаласида бир неча корхоналарда бўлиб бу борадаги аҳвол билан яқиндан танишди.

⊙ «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмаси:

Корхона маъмурияти ҳар бир ишчи-хизматчининг қўлига ўн сўм миқдорида тушлик пули беради. Бирлашма ҳудудида миллий ва европача таомлар ошхонаси фаолият кўрсатмоқда. Ундаги таомлар нархи кўчалагидан пастроқ. Масалан, европача ошхонадаги комплекс тушлиқ баҳоси 9 сўмдан иборат бўлмоқда. Миллий таомлар ошхонасидаги ош 8—9 сўм, қовурма лағмон 13 сўм туради. Тушлик пули ишчиларнинг қўлига берилгани шарофатига уларнинг маълум қисми турланиши кенгроқ бўлган умумий овқатланиш идорасининг ошхоналарида тановул қилиш мумкин.

⊙ «Учқун» тўқимачилик ишлаб чиқариш бирлашмаси:

Корхона касаба уюшмаси комитетидан хабар беришларича, ҳар бир ишчининг қўлига 25 сўмдан тушлик пули берилади. Корхонадаги ошхона кичик бўлгани сабабли, кўпчилик кўчага чиқиб овқатланади.

⊙ «Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси:

Корхона маъмурияти бирлашма ҳудудидаги ошхоналардаги таомлар баҳоси кўчадагидан 3-4 баробар арзон, комплекс тушликнинг нархи 3-5 сўм атрофида. Бундан ташқари завод буфетларидаги қандолат маҳсулотларининг баҳоси ҳам жуда арзон.

⊙ «Полимер» ишлаб чиқариш бирлашмаси:

Бу ерда ишчилар қўлига ойига 350 сўм тушлик пулини олади. Бирлашма ҳудудидаги ошхонанинг ассортименти ва таомлар нархи чўнтакни кўтаради. Лекин таомлар сифати ишчиларнинг норозилигига сабаб бўлмоқда.

Агар саноат корхоналарида тушликнинг қандай ташкил этилганига аҳамият берсангиз, баъзиларида тушликка ажратилган корхона маблағи бевосита ишчи ва хизматчилар қўлига берилса, бошқаларида ошхона ва буфетлар ҳисобига дотация сифатида берилади. Уларнинг қайси бири арзон? Буни келажак кўрсатади.

Толиб НУРМУҲАМЕДОВ.

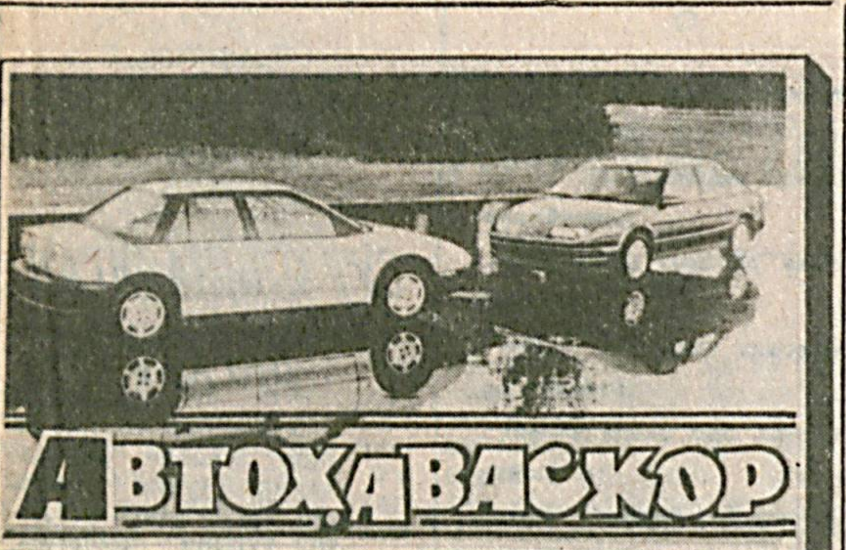

АВТОҲАВАСКОР

ҲУШЁР БЎЛИНГ!

АВТОМОБИЛЬ бисот эмас, балки ҳаракат воситасидир. Бироқ бозор муносабатларига ўтиш оқибатида нархнавонинг кескин кўтарилиши бу ҳолнинг аксини кўрсатмоқда. Яъни автомобиль бугунги кунга келиб, нафақат ҳаракат воситаси, балки бисотга ҳам айланиб қолди.

Автомобилларнинг эҳтиёт қисмлари етишмаслиги, ёнилғи нархлари ошиши натижасида сўнгги вақтларда автомобиль олиб қочиш ҳоллари кўпайиб кетди. Бу ҳол шахсий автомобиль эгаларидан доимо ҳушёрликни талаб қилади.

Ҳозирги жазирама ёзда кўпгина ҳамшаҳарларимиз дам олиш кунларини шаҳар ташқарисида: кимдир дала ҳовлисида, кимдир сайҳон жойларда ўтказишади.

Дейлик, сиз қаердадир дам олиб, қоронғу тушганда, ёки ярим кечаси шахсий машинангизда уйга қайтаяпсиз. Теварак-атроф жимжит. Кимсасиз йўл. Шу вақт ДАН ходими қаердандир пайдо бўлиб, ола таёқчасини кўтариб, сизни четга чиқишингизни буюради. Шундай пайтда нима қилиш керак? Тўғри, қоида бўйича кўча четига ўтиб тўхташ керак. Кейин эса... ДАН ходими ҳақиқий бўлмаса-чи? Балки у ДАН ходими кийимини кийиб олган, қаердадир, дарахтзор орасидами шериклари беркиниб тургандир. (Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, ҳозир Ўзбекистон Ички ишлар вазирлигининг қатъий кўрсатмалари асосида бу соҳадаги ишларимиз бирмунча йўлга қўйилмоқда. Аммо ҳушёрликка нима етсин).

Бундай ҳолда барча эҳтиёт чораларингизни кўриб қўйинг, кейингина машинани тўхтатишингиз мумкин. Авваламбор ДАН ходимига жиддий эътибор беринг! Кўкрак нишони борми-йўқми? Бошқа постлар билан алоқа ўрнатадиган восита қурол-чи? Бундан ташқари махсус белгили ДАН ходимларининг автомобили ёки мотоцикли қўзғалмас ДАН постида текширувчининг кафолат бериши мумкин. Машинангиз тўхтаган вақтда ҳамма эшиклар қулфланган, ойналар ёпилган бўлиши лозим. Ҳужжатларни кўрсатиш учун етарли даражада ойна очиқ бўлиши, зарурат туғилганда машинани жойидан қўзғатиш учун узатмалар уланган бўлиши, тишлашиш механизмини қўйиб юборишга тайёр туриш лозим.

Текширув ҳақиқий ёки қалбаки эканлигини аниқлаш учун машинадан тушмасдан ДАН ходимига сизни яқиндагина текширишганлиги ҳақида ёки таниш келаётганлигини айтишингиз мумкин.

Ёки ходим билан яқин орадаги ДАН пунктига боришга тайёрлигингизни айтишингиз мумкин. Агар ходим бу вақтда иккиланиб қолганини сезсангиз, демак текширув ҳам, текширувчи ҳам қалбаки эканлиги маълум бўлиб қолади.

Нурилла ТУХТАМИШЕВ,
2-автокомбинат эколог-муҳандиси.

Отчопардаги машина бозорида

«СОТМОҚЧИ ЭМАСДИМУ, ЯНГИ ОЛАДИГАНМИЗ»

ЯКШАНБА куни бу ерда машина бозори бўлиши ҳаммага маълум. Аммо бу ерда деҳқон бозоридаги 100 сўмлар ҳақида эмас, балки 100 минг сўмлар ҳақида гап боради.

Бозор автомашиналар билан тўла. Ҳар бир машина олдида турган эгаси худди қўйи ёки тойчоғининг яғринини силаб қўйгандек, машинасининг уёқ-буёғига қараб қўяди: «Уялтириб қўймасинда, ишқилиб?» Машиналарнинг нарх-навосига қизиқиб, бозорга «Запорожец» машинасини олиб тушган ҳайдовчидан: «Ака, тойчоқ неча пул бўлди?» деб сўрадик. «110 бўлди, — деди у бамайлихотир. — Ҳали бақувват. Сотмоқчи эмасдиму, янги оладиганмиз». «Давлат нархида неча пул ўзи?» «Таврия — 240 минг, бунақалар 180 минг. Шунга, биз ҳам осмондан келаётганимиз йўқ,» деди бўш келмай.

Шу тобда битта «Вильис» машинаси ёнгинамиздан ғир этиб, ўтиб кетди. «Қанчага кетди?» деб сўрадик ёнидаги кишидан. «Тўққизтага, 90 мингга кетди, қирчанғи, — деди ўша фургон «Жигули» ёнида турган соқол қўйган киши. — Қишлоқбопда. Қўй ҳам кетади орқасига, уч-тўрт қоп ҳам». «Ўзингизникига қанча бўлди?» сўрадик оппоқ қанддек бўлиб турган машинасига кўз қиримизни ташлаб. «Бир юз ўттизга бермадим. Сўрайверасиз. Ўзи бир юз эллик деб турибман. Тўғри, 76 йилники, аммо мотори, ғилдираклари янги қўйилган. Тортиши зўр». «Нега сотаяпсиз, шундоқ тойчоғингизни?». «Янги олмоқчиман».

Ниҳоят чет эл машиналарига навбат келди. «Ака, бу тиллақўнғизни қанча деяпсиз?» «Уч юз эллик. Кўриб турибсиз, энг ноёб нусхасидан. Кузовига ўрнатилган ойнакларини ҳам ичидан тўғриласа бўлади. Ичи ёзда муздек, қишда иссиқ. Ҳар 100 километрга етганда қўнғироқчасини чалиб қўяди, 140 километрга етганда олти хил оҳанг чиқариб, мусиқа чалади. 83-йилники — Японияда ҳар уч йилдан кейин топширишади, кейин янгисини сотиб олишади. Ана шу топширилганларини сотиб олсак бўлади. Нега янгисидан олмайсиз, дейсизми? Ўҳ-ҳў, унинг учун жуда катта пул керак. 1 миллиондан ошиқ туради-я!»

«Агар бузилиб қолса-чи? Кейин нима қиласиз?» Шуям ташвишми? Ана, сал нарида, «Автосервис»да (Халқлар дўстлиги, 10-уй) «Тойота»нинг техник хизмат кўрсатуви саройи бор. Бирпасда созлаб беришади. Энди буёғига мана шунақасидан ҳайдайвериш керак, ука. Ўзимизнинг машиналар эртами-индинми эритишга топширилса, ундан кейин додингизни кимга айтишни билмай юраверасиз». «Ўзингиз қаерда ишлайсиз?». «Олибсотарман, — деб қўяқолди у киши ҳам гапнинг пўскалласига ўтиб. — Буни сотиб, мен ҳам янгисини олишим керак. Бир кийимни кийиб юраверсангиз, охир жонингизга тегади-ку! Менимча, бу ерга машина олиб тушганларнинг кўпчилиги машинасини янгилаш учун олиб тушган». Бензин нархларининг ошиб кетиш муносабати билан одамлар машина ҳайдашни камайтиришадими, йўқми?», сўраймиз у кишидан қизиқиб. «Ҳозир ўсиш даври. Бу ҳаммага маълум! Машинани олифтагарчилик учун ёки сендан каммanми, дейдиганлар ўзларини четга олмасалар, машинани кундошдек яхши кўрадиганлар, йўқ, машина нархи бензин нархи билан тенг бўлиб қолса ҳам минаверадилар. Йўлини эса ҳамиша топаверадилар. Буни устига, ҳали шошмай туринг, Ўзбекистонда машиналар ҳали шунақа кўпайиб кетадики, асти сўраманг. Худди чет элникидай прокатга ҳам олиб турасиз. Нега десангиз, энди нефть ўзимизники, Ўзбекистонники». «Бу гапларни сиз нимага асосланиб айтаяпсиз?». «Биз ишбилармонлармиз. Шу сўзимнинг ўзи етарли бўлса керак, а?».

Ҳа, бу ишбилармоннинг билганлари билган. Ҳақиқатан ҳам биз ҳозир ўсиш давридамиз. Ўсиш эса автомобилларсиз бўлмайди. Автомобиллар эса ўзимизда ҳам аста-секинлик билан кўпаймоқда. Айниқса чет элдаги биродарларимиз ўз автомобилларини бизга бир коса ошга битта хўрозқандларини алмаштиришгандек кўпайтириб ҳам юбораяптилар. Ишбилармонларнинг айтганлари келсин-да, ўзимиздан автозаводлар очилиб, келгусида пойтахт кўчаларида «Тошкент» номли автомашиналар ҳам ғизиллаб юраверсин.

Латиф ЗАМОН.

Тошкент кўчаларини автомобилларсиз тасаввур этиш қийин. Айниқса бугунги кунда кўчаларимиз чиннидай тозаланиб, ўзгача ҳусн касб этмоқда. Эндиликда автомобиль эгалари ҳам табиатимиз мусаффолиги учун баҳоли қудрат ёрдам кўрсатишмоқда. Автомобилларни техник ва хавфсизлик назоратига катта аҳамият беришга ҳар бир ҳамшаҳримиз масъулдир.

Рустам Шарипов сурати.

ҲАР ТОМОНЛАМА АФЗАЛ

«Ҳурматли таҳририят! Экологияга зиён-заҳмат етказмайдиган автомобиль яратиш муаммолари ҳақида гап-сўзлар юрибди. Уни қандай қилиб яратиш мумкин? Ўзбекистонда ҳам шунақа машиналар бўлармикан?»

Яшнар ОТАБОЕВ, Тошкент Давлат техника университети талабаси.

РОССИЯНИНГ Суздаль шаҳрида худди шу мавзуда яқинда семинар-кенгаш бўлиб ўтди. Унда «Автоэлектросистема» ассоциациясининг бош директори Г. И. Маршалкин маъруза қилди. Унинг таъкидлашича, автомобилларнинг зарарли газларини камайтиришнинг бир йўли бор экан: электрон бошқарув тизимини ва шу тармоқ сервис хизмати («Экоавто»)ни вужудга келтириш зарур. Шу тўғрисида кўпдан гапирилиб келинади. Зора, энди бу ишга жиддий киришилса. Бизнинг саноатимизда ҳанузгача машинасозлик тармоғи деярли йўқ эди. Энди-энди иш бошлаш арафасида турган автомобилсозлигимиз, албатта экологияни назарда тутади, деб умид қиламиз.

Германияда ҳайдовчисиз автомобиль яратилибди. Шу ҳақда маълумот берсангиз.

Ибодулла АБДУЛЛАЕВ, такси ҳайдовчиси.

МЮНХЕНДАГИ Бундесвер академиясида чиндан ҳам «кўчани кўрадиган» автомобиль яратилган. У электрон камералар ва компьютерлар билан жиҳозланган, соатига 100 километргача тезлик билан юра олади. Энг муҳими у бу ишларни ҳайдовчисиз бемалол амалга оширади. Шундай автомобиль моделлари Америка ва Японияда аввалроқ ясалган, лекин улар соатига 20-30 километр тезлик билан юра олади.

Ўзи юрар автомобиль қувиб ўтиш, ҳаракат йўлларини алмаштириш, турли манёврлар қилишдан «имтиҳон» топшириб, ўзининг афзаллигини исбот қилди. Бу турдаги автомобилларга йўл ва кўчаларда ҳеч қандай қўшимча ускуналар ўрнатишнинг ҳожати йўқ. Фақат йўл четидаги чегаралар, пиёдалар юриш қисми аниқ-равшан кўрсатилса бас. Машинага ўрнатилган аппаратлар йўлдан олинган ахборотни қайта ишлаб тегишли қарор қабул қилинади. Ушбу автомобилни қурган олимлар бундай техника денгиз кемалари ва космик учиришларда ҳам қўлланилиши мумкин, демоқдалар.

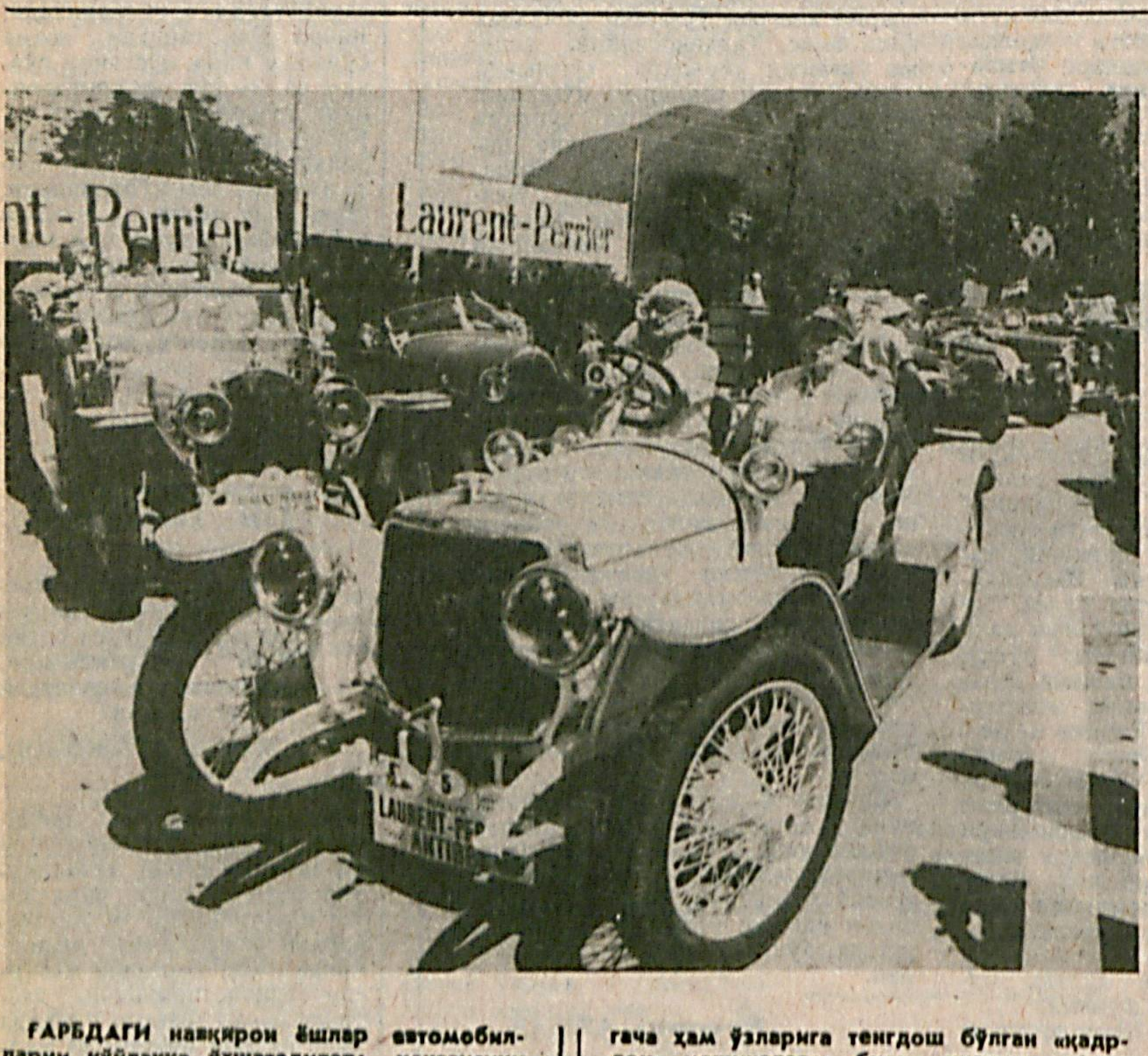

ҒАРБДАГИ навқирон ёшлар автомобилларни кўйлакка ўхшатадилар: кечагисини ечиб қўйиб, янгисини кийгилари келади. Айниқса машина танлашда ҳам кийимзарга ўйнашади. Аммо ёши катталар ҳам борки, уларга фақат ҳавасингиз келади. Кексаларнинг янги машиналар қизиқтирмайди. Улар кўпроқ ўз ғурурларини, ўз маҳоратларини сақлаб қолишга интилишади. То ўлимларигача ҳам ўзларига тенгдош бўлган «қадрдон» машиналари билан яшашни афзал кўрадилар.

СУРАТДА: Бельгия файтони — 1913 йили 1.024 километрлик пойгага қатнашган «Олдтаймеров» раллиси Швейцария — Франция катта йўлида.

Кейстон — ТАСС сурати.

ҚАНДАЙ ЮВИЛИШИ КЕРАК?

ҲАР бир автомобиль эгаси ўз машинасини тоза бўлган совуқ ёки илиқ-милиқ (20—30°С) сув билан ювиши лозим. Кузов юзасига сув оқими ҳар хил йўналишда юборилиши мақсадга мувофиқдир.

Машина бўёғининг оҳори йўқолмаслиги мақсадида ювиш учун қўлланилишига мўлжалланган сувнинг ва машинангизни бўёқланган юзаси орасида ҳарорат 20°С дан ошмаслиги керак.

Қуйидаги маслаҳатларни ўзингизга дастуриламал қилиб олсангиз, сира фойдадан ҳоли бўлмайди.

1. Машина ювишда сода, керосин, бензин, минерал мойлар ҳамда денгиз сувини ишлатиш асло ярамайди.

2. Агарда ювиш вақтини тезлаштиришни хоҳласангиз махсус ювишга мўлжалланган ашёлардан фойдаланинг.

3. Ювиш ишларини сафардан сўнг, машинангиз ёпинчиғи (капот) бироз совуганидан кейин бошланг.

4. Агарда бўёқланган юзаларда лой чапланиб, қуриб қолган бўлса, ўша жойини аввал ҳўллаб, кейин сув оқими бериб ювиш мақсадга мувофиқдир.

5. Чапланиб қотиб қолган лойни машинангизнинг бўёқланган юзаларидан ўткир, қиррали нарсалар билан ёки қуруқ латта билан кетказишга уринманг.

6. Жазирама иссиқда машинани фақат салқинроқ ва соя жойга қўйиб ювиш керак.

7. Ювишни машинанинг энг ифлос бўлган жойидан бошланг.

8. Кузовнинг пастки қисмини ва шассининг механизм ва агрегатларини катта сув оқими таъсирида ювсангиз, ишингиз енгиллашади.

9. Ювган чоғингизда сув электр жиҳозларининг асбоб-ускуналарига кириб қолмаслиги керак.

10. Бўёқланган юзаларда шимирилиб қолган мой доғларини бензинда оз-моз ҳўлланган юмшоқ нарса билан артиб, кейин сув билан ювиб ташланг.

11. Ювганингиздан сўнг эшикларни баралла очиб қўйсангиз, сув тирқишлардан аста-секин ерга оқиб тушади.

12. Ойнали жойларини юмшоқ латта ёки дока билан артинг, шунингдек бу ишлар учун махсус тайёрланган НИТХИНОЛ суюқликларидан фойдаланишингиз мумкин.

13. Машинангизни ювиб бўлиб, юмшоқ латта ёки дока билан артиб, кейин замш ишлатиб ойна қиёфаси берилгудек ялтиратишингиз мумкин.

14. Хромланган деталларни уч маротаба артиш керак: олдинига керосин теккизилган тоза латта (бунда керосин томчилари бўёқланган юзаларига оқиб тушишидан эҳтиёт бўлинг), кейин ҳўлланган латта билан, сўнгра эса қуруқ латта билан пардоз бериш лозим.

15. Агарда деталларнинг хром билан пардоз берилган баъзи бир жойларида занглаганини сезгудек бўлсангиз, шу заҳотиёқ 0,5 литр сувга 25 грамм «соляна кислота» ва 100 грамм мис кукунли эритма тайёрлаб ёки бундай таркибли эритмани тайёрини сотиб олиб, ушбу эритма ёрдамида латта билан кетказинг. Сўнг сув билан ювиб ташланилгач, тишга ишлатиладиган порошок ёрдамида қуруқ ҳолатга келгунча артиб тозаланг.

16. Зангдан тозаланган жойига юпқа қилиб лак суртиб қўйсангиз, бу деталь юзаларини зангланишдан асрайсиз.

17. Машинангизни узоқ муддат ишламасдан турган чоғида ёки йилнинг куз ва қиш фаслларида хром билан пардозланган деталларни нечоғлик яхши ва ҳуснли сақлаш учун юпқа қилиб техник вазелин суртиб қўйсангиз, айни муддао бўлур эди.

⊙ Саҳифа Тошкент автомобиллар ва йўллар институтининг автомобиллар кафедраси профессори Худойберган МАМАТОВ таҳрири остида тайёрланди.

Муҳаррир ўринбосари
Солиҳ ЕҚУБОВ.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

И. ГАНДИ НОМЛИ ТИКУВЧИЛАР МАДАНИЯТ САРОЙИ ҚУЙИДАГИ КУРСЛАРГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ:

БИЧИШ ВА ТИКИШ (ўқувчилар аёлларнинг устки кўйлакларини моделлаштириш, бичиш ва тикишни ўзлаштиришади). Ўқиш муддати — бир йил.

БИЧИШ ВА ТИКИШ (ўқувчилар болалар, аёллар ва эркаклар кийимларини моделлаштириш, лойиҳалаштириш, бичиш ва тикишни ўзлаштиришади). Ўқиш муддати —4 йил.

МАШИНАДА ГУЛ ТИКИШ (бадиий каштачилик, аппликациялар ва кўйлакларни безашдаги бошқа турли ишлар). Ўқиш муддати — бир йил.

МАШИНАДА ВА ҚЎЛДА ТЎҚИШ (ушбу курсларда сиз тўқув машиналарининг барча турларини ўзлаштириб оласиз) Ўқиш муддати — бир йил.

Машғулотларни тажрибали ўқитувчилар олиб боришади.

Курслар тугагандан сўнг тегишли ҳужжатлар берилади.

Аризалар 1-августдан қабул қилинмоқда.

Маълумотлар олиш учун телефон: 33-57-58.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Миробод райони, Чехов кўчаси, 5-уй.

Узбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги Тошкент шаҳридаги Х. З. Қалонов номли олий ҳунар билим юрти

Янги ахборот технологиялари (ЯАТ) ва бошқарувни ҳужжатлар билан таъминлаш (БҲТ) соҳаларига доир касбларни эгалламоқчи бўлган барчага педагогик технологиянинг янги шаклларини, таълимнинг янги тизими (интеграл ва кўп босқичли ўқув режалари, якка тартибдаги ўқув режаси таркибига кирувчи фанларни танлаш, фанлар бўйича синов мулоқотларини ўтказиш, руҳшунослик-педагогик ташхис ва ҳоказолар)ни

ТАВСИЯ ҚИЛАДИ

Узлуксиз касбий таълим тизими олий ҳунар билим юртининг бош қоидасидир. Таълимнинг ҳар бир йили — бу эгалланган касб-ҳунар ва ўз билим ҳамда иқтидорини халқ хўжалигига бахшида этиш мақсадида ишлаб чиқариш сари йўл олиш имконияти демакдир. Ҳар бир йил навбатдаги таълим босқичининг танловида иштирок этишдир.

Билим юрти ўз ўқувчилари ва талабаларига янги ахборот технологиялари ва бошқарувни ҳужжатлар билан таъминлаш соҳасида ишчиликдан муҳандисликкача бўлган бир неча мутахассислик малакасини эгаллаш имкониятини яратиб беради. Ўқиш муддати — 1 йилдан 6 йилгача.

Ўқишга Тошкент шаҳрида қайд қилинган, ўрта мактабларнинг 9 ва 11-синфларини битирган шахслар қабул қилинади. Ўқиш — ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Танлов саралаши 3 босқичда ўтказилади:

1-БОСҚИЧ —12, 13, 14 августда —

янги ахборот технологиялари учун — хусусий ЭҲМда математика,

бошқарувни ҳужжатлар билан таъминлаш учун, диктант.

2-БОСҚИЧ —15, 16, 17 августда —
хусусий ЭҲМда мантиқий синов мулоқотлари-

3-БОСҚИЧ —18, 19, 20, 21 августда —
руҳшунослик-педагогик синов мулоқотлари.

Билим юртига қабул қилишда саралашнинг барча босқичларида тўпланган рейтинг натижалари асосий мезон ҳисобланади.

МАНЗИЛИМИЗ: 700084, Тошкент шаҳри, Ҳуршид кўчаси, 45-уй (10«э», 85«э», 44, 56, 88-автобусларнинг «Семашко номли илмгоҳ» бекати).

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 34-24-18, 34-55-73.

АЛМАШТИРИЛАДИ

Режа бўйича қурилган, майдони 29 квадрат метр, иссиқлик билан таъминланган, 2 хонали уй исталган райондаги 1 хонали уйга алмаштирилади.

Шундай қулай уйда яшаш истаги бўлган фуқаролар 90-73-45 телефони орқали мурожаат қилишлари мумкин.

СОТИЛАДИ

«Бахт» кўли яқинида жойлашган 9 сотихдан иборат майдони, боғи, томорқаси, 2 хонали уй, айвон, ошхона, ертўла, гаражи бор дала ҳовли сотилади.

Қуйидаги телефонларга мурожаат қилинг: 90-26-39, 90-73-45.

Кўп қулайликлари бўлган, шу жумладан ғиштдан қурилган 3 хонали уй сотилади. Уй 2 қаватли бинонинг 1-қаватида жойлашган.

СОТИЛАДИ

Тошкент денгизи яқинида жойлашган дала ҳовли сотилади. Агар хоҳловчилар бўлса шартнома асосида алмаштирилиши ҳам мумкин.

Шунингдек, 1-қаватда жойлашган 3 хонали квартира ижарага берилади ёки сотилади. 67-34-07 телефони орқали соат 20.00 дан кейин мурожаат қилинг.

ЙЎҚОЛГАН

Мева-сабзавотчилик комбинати томонидан берилган 252569, 252570 номерли давлат квитанциялари

БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Тошкент шаҳар Халқ таълими ходимлари шаҳар ҳокимининг биринчи муовини О. Ҳ. Асқаровга онаси

Тоҳира АСҚАРОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Ўзбекистон Маданият ходимлари малакасини ошириш институти жамоаси режалаштириш ва контингент билан ишлаш бўлимининг ходими М. И. Юсуповага онаси

Ҳикоят ИСЛОМОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76, хатлар — 33-29-70, 32-53-79; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича — 33-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000, ГСП, Тошкент, «Правда» рўзномаси кўчаси, 41.

⊙ Нашр кўрсаткичи 64690 ⊙ Босмага бериш вақти 11.30. ⊙ Босмага берилди. 11.30. ⊙ Буюртма Г—286 ⊙ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10.